

ROTTERDAMSCH E COURANT.

De Abonnementsprijs is f 24 's jaars of f 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaren en Postkantoren abonneren.
Enkele Nummers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat Wijk 10, N°. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels . . . f 1.—
Iedere regel meer 0.20
Andere Advertenties per regel 0.20
Grootte letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

KENNISGEVING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van ROTTERDAM doen te weten: dat is afgekondigd het besluit betreffende het berijden van de Keizerstraat en Weezenstraat op is opgenomen in het Gemeenteblad van Rotterdam n°. 11 ter Plaatselijke Secretarie verkrijgbaar tegen betaling van drie centen.

Rotterdam den 24 October 1859.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
de Secretaris, de Burgemeester,
STORM VAN 'S GRAVESANDE. J. F. HOFFMAN.

Het Voorloopig Verslag omtrent de Spoorwegen.

II.

Het feit, dat de meerderheid der Tweede Kamer ook bij het jongste onderzoek in de sectiën zich met de Megeringsontwerpen heeft kunnen vereenigen, wekt de verwachting van sommige bladen en blaadjes. Die verwachting keert zich ook tegen ons, die ons in de op nieuw gebleken gezindheid der meerderheid hebben durven verheugen. Weer kunnen wij uit de woordverdraaiingen en scheeve voorstellingen, te dezer zake bijv. door het Amsterdamsch Handels- en Effectenblad gebruik, eenigermate het gehalte van een zaak opmaken bij wier verdediging men tot zoodanige middelen zijn toevlugt moet nemen.

Het Handels- en Effectenblad beweert, dat wij in ons nummer van 21 dezer de overgrote meerderheid der Kamer gunstig voor de Regeringsontwerpen genoemd hebben. Ziedaar een onwaarheid. Wij hebben van eene meerderheid gesproken, maar nergens beweerd, dat die overgroot zou wezen. Dat konden wij ook niet, want wij weten zeer goed dat de meerderheid niet overgroot is. Dat was zij evenmin bij een vroeger onderzoek van dezelfde zaak. Het zoo even genoemde blad karakteriseert als naïef het verloop van ons artikel, waarin wij verklaren wel gewenscht te hebben dat dit Voorloopig Verslag als Eindverslag had kunnen gelden; iets, hetgeen tegenover het gebleken verlangen van de groote meerderheid der leden, onmogelijk was. Het Handels- en Effectenblad schijnt te veronderstellen, dat de slotsom van het aldus voortgezet gemeen overleg met de Regering niet anders dan ongunstig voor de thans voorgedragen plannen zal kunnen zijn; de Amsterdammers bouwen hun hoop nog op de dertien leden die aan het afdeulings-onderzoek ditmaal geen deel namen. Wat heeft nu de groote meerderheid der leden gewild? Dat ook betrekkelijk dit ontwerp geheel de gewone handelwijze werd gevolgd, en de Regering dus nu nog een Memorie van Beantwoording, de Kamer een Eindverslag leverde. Wanneer wij nu onze zaak zwak en onhoudbaar achten, dan zeker zou voor ons niets zoo zeer van belang zijn, als het doorzweepen, hoe eer zoo beter, van de door ons verdedigde plannen. Zoo als de waard is, vertrouwt hij zijn gasten. Het Handels- en Effectenblad, — lijdend aan de Octoberkoorts en in een atmosfeer die niet zeer gunstig is voor de ontwikkeling van constitutioneele beginselen — kan zich blijkbaar geen denkbeeld vormen van een blad dat zegt: wij hadden het zóó gewenscht; de meerderheid der Vertegenwoordiging heeft in anderen zin beslist; wij leggen ons daarbij neer, en achten onze zaak sterk genoeg, om een voortgezet onderzoek te kunnen doorstaan.

Het H. & E. blad beschuldigt ons verder in uitgelezen termen van „bespottelijke domheid“, gebleken in de omstandigheid dat wij de arme stad Amsterdam met haar rijke Beurs zouden vereenzelvigen hebben. Dat was toch waarlijk ons doel niet: wij hadden Amsterdam in 't algemeen, en zijn Gemeenteraad in 't bijzonder op het oog; zijn Gemeenteraad, die zich hier op Amsterdam's armoede en achteruitgang, giada op Amsterdam's rijkdom en bloei beroept, naar mate het een gevraagd subsidie voor de doorgraving van Holland op zijn smalst, of den aanleg van het Nederlandsche spoorwegnet geldt.

Triomfantelijk wijst men ons op de aanvraag om concessie, dezer dagen van eenige Amsterdamsche inwoners en één uit Utrecht ingediend. Beter laat, dan nooit — schijnt men te denken, nu men zooveel jaren waarin de spoorwegquaestie aan de orde van den dag was, heeft laten voorbijgaan zonder iets dergelijks van zich te doen vernemen; beter laat, dan nooit — nu men met zijne aanvraag voor den

dag komt juist op het oogenblik dat die quaestie na veel talmen en praten eindelijk haar oplossing schijnt te naderen. En de voorwaarden waaronder de concessie, naar hetgeen men daarvan verneemt, wordt aangevraagd, zijn inderdaad uitlokkend. Vijf percent rentegarantie gedurende vijftig, concessie gedurende zeventig jaren; geen Zeeuwsche, geen Rotterdam-Dordrechtse, geen Arnhem-Venlosche, zelfs geen IJssellijn; subsidie van twaalf millioenen; wij komen nader op dit schoone plan terug. —

Aan ons artikel van den 21 dezer heeft ook de Utrechtsche Courant aanstoot genomen. Zij neemt de partij op voor die provinciale couranten, „die zich gewoonlijk slechts bezig houden met op onhandige wijze andere bladen te plunderen of aan hun lezers vertalingen op te disschen waarvoor een schooljongen zich zou schamen,“ enz. (zie ons nummer van 21.) Wien de schoen past, trekke hem aan, denken wij; en deze schoen schijnt het Utrechtsche blaadje al bijzonder goed gepast te hebben; te oordeelen ten minste naar het vuur, waarmee het antwoordt. Het voegt er, in zijne gansch niet onaardige woede, de beschuldiging van de grootste plunderaar van allen te zijn, aan ons adres bij. Zou de Utrechtsche Courant de vriendelijkheid willen hebben, eenige gronden voor die beschuldiging op te geven? Wij voor ons zouden eenvoudig naar elk nummer der Utrechtsche Courant te verwijzen hebben; uit elk nummer blijkt het plunderen, en wel het onhandig plunderen, der binnenlandsche bladen duidelijk. Wat de vertalingen, de taal en den stijl betreft, door haar opgedischt, — met het oog daarop zijn wij van plan op eene der lagere scholen een medewerker te gaan zoeken, uitsluitend belast met het vergelijken van eenige nummers, voor de hand genomen, — met die van de Indépendance Belge; en met het toetsen van stijl en taal aan de eerste grondregelen. Overigens ontkennen wij geenszins, dat de wijze waarop de Utrechtsche Courant gereedgemaakt wordt, haar nuttige zijde heeft. Zij levert nu toch omstreeks 300 kakographiën in het jaar, die door de schooljeugd met onberekenbaar succés kunnen worden gebruikt.

En hiermede nemen wij afscheid van de polemiek, over een zaak als deze, met bladen als het Handels- en Effectenblad en de Utrechtsche Courant. De stemming der Tweede Kamer kome aan den onvruchtbaren en heilloozen strijd spoedig een einde maken.

BUITENLAND.

LONDEN den 22 October.

Heden wordt te Windsor een Geheime Raad gehouden, waarin denkelijk over eene verdere prorogatie van het Parlement, of het bijeenroepen tot eene buitengewone Zitting in de volgende maand zal gehandeld worden, het besluit waaromtrent reeds in den Ministerraad moet genomen zijn, en dus alleen aan de goedkeuring der Koningin onderworpen behoeft te worden. Naar wat men daarover zegt hebben de ministers Milner Gibson, Sidney Herbert en Gladstone vroeger op het houden van eene kortstondige Zitting voor kersmis aangedrongen, maar lord Palmerston en lord Russell zulks onnoodig geacht. De latere berigten uit China en het Zurichers vredesverdrag kunnen nogtans verandering in sommige zienswijze te weeg gebracht hebben.

Sommigen zeggen dat de Regering wel krachtig tegen China wil handelen, maar zonder echter een beslissenden slag te slaan, en brengen hiermede de in een der dagbladen voorkomende opmerking van den heer Gladstone, thesaurier der schatkist, in verband dat „de handelingen der Regering in de strikteste overeenstemming met de billijkheid en menscheeljkheid zijn zullen.“ Eene zoo aanzienlijke expeditie als eerst verwacht was schijnt dus niet afgezonderd te zullen worden. De Regering zou den aan de monden der Peiho geboden tegenstand niet als een feit aanmerken waarvoor het Chinese Hof verantwoordelijk is, maar zich, om den roem der Europeesche wapenen te handhaven, tot eene vergoeding van eer door het een of ander schitterend wapenfeit beperken, zonder den oorlog aan China op nieuw te verklaren. Hoe vreemd dit klinken moge, volstrekt onaannemelijk is het niet, als men bedenkt dat de heeren Gladstone, Milner Gibson en Russell, de vroegere verklaarde tegenstanders van den Chineschen oorlog, thans leden van het Kabinet zijn.

De Morning Chronicle alleen uitgezonderd, die het Zurichers vredesverdrag wel niet toejuicht, maar toch ook niet afkeurt, stemmen de dagbladen van alle partijen voortdurend in de afkeuring er van overeen. De Daily News en de Morning Herald kennen aan dat tractaat geen meerdere waarde dan die van oud scheurpapier toe, terwijl de Morning Post en de Standard het met den Times eens zijn dat de Engelsche Regering geen deel aan een op zoodanige grondslagen rustend Congres moet nemen.

De Ministerraden, welke elkander in den laatsten tijd met zoo voorbeeldeloozen spoed opvolgden, hadden, zegt men verder, geenszins de Italiaansche

zaken, noch Engelslands deelneming aan een Congres tot hoofdonderwerp, want, zoo wordt beweerd, het Kabinet is tot hertoe noch door de ondertekenaars van het v. desverdrag, noch door Koning Victor Emmanuel, noch door de voorloopige Regeringen in Midden-Italië regtstreeks in de zaak betrokken. En het zou ook voor de Ministers, tegenover de algemeene opinie, hoogst moeilijk, indien niet onmogelijk zijn, hun voornemen tot non-interventie te veranderen, indien zij geen gevaar willen loopen hunne ambten te verliezen. De handel in de eerste plaats, in wiens belang de vestiging van een onafhankelijk en magtig Rijk in Midden-Italië zijn zou, behoort onder de eerste tegenstanders der deelneming aan een Congres, op andere grondslagen gevestigd dan het regt der Volken om hunne eigene Regeringen te kiezen.

In den Morning Post vindt men een uitvoerig betoog der bezwaren, welke eene herstelling van het Pauselijk gezag in de Romagna oplevert, hoedanige herstelling dat blad langs elken anderen weg dan dien der wapenen onmogelijk acht.

Al hebben, zegt de Post, de gevolmagtigden te Zurich den vrede gesloten, dagelijks blijkt het meer dat het Italiaansche vraagstuk niet zoo spoedig opgelost zal zijn, ja dat daaruit zelfs verwikkelingen rijzen kunnen die een grooten zedelijken oorlog doen ontstaan. Hoe zullen, bij voorbeeld, de Mogendheden ten opzichte van het wereldlijk gezag des Pausen handelen? Welk lot treft zijne onderdanen die, na hun juk verbroken te hebben, liever alle gevaren willen trotseren dan op nieuw onder het vroegere stelsel bukken? Zullen zij wachten tot zij door de loonknechten van hunnen Souverein, of door die wier hulp hij tot hunne onderwerping mogt invoeren, aangevallen worden?

Hervormingen in het Pauselijk bewind oordeelt de Post onmogelijk, als met een zelfmoord gelijk staande. Het slot der redenering is de uiting der vrees dat de Romagna binnen kort door de Pauselijke troepen wordt aangevallen; dat de troepen van Garibaldi en Fanti alsdan de geheele Romeinse kwestie onder hunne bescherming nemen en tot over de Napelsche grenzen elk spoor van Pauselijk bewind vernietigen. En dat Oostenrijk zich dan bemiddelend met de wapenen tusschen beide stelt. Wat Frankrijk doen zou, en welke uitbreiding de zaak dan zou verkrijgen, vermeerderd de reeks der boven geopperde vragen. En bezigt hij ook zijne geestelijke wapenen tegen hen, welke zal de invloed daarvan op de geloovigen zijn? En hoe ver zou die invloed zich ook tot de Kabinetten van Europa uitstrekken? Zal de erfgenaam en vertegenwoordiger der Fransche omwenteling en van het Napoleontisch Keizerrijk beider beginselen van volksregering afzweren? Zal het hoofd der Grieksche Kerk zijnen invloed in de raadsvergaderingen van Europa doen wegen, om het hoofd der Latijnsche Kerk, op welke zijne geestelijkheid zoo naijverig is, te steunen en te schragen?

Eindelijk, zal Engeland, de bewaarder van het Protestantismus, de beschermster der vrije Regeringen in geheel de wereld, eene poging bezegelen om de onderdanen des Pausen eene gehate Regering op te drijven, onder voorwendsel dat de herstelling van zijn wereldlijk gezag voor de vrije uitoefening van zijn geestelijk gezag vereischt wordt? En deed Engeland zulks, welke zouden de gevolgen zijn?

Volgens dépêches uit Bombay, loopende tot den 27 september jl., zou lord Clyde (sir Colin Campbell) zijn aangewezen om het expeditiehoofd in China te kommanderen. Hij wachtte slechts zijne instructiën uit Londen af. Behalve de reeds aangewezen twee Europeaanse regementen werden er talrijke inlandse troepen naar China afgezonden.

Tot de door de Tagus te Southampton aangebrachte berigten uit Lissabon, tot den 17 dezer, behoort dat den Koning en den Hertog van Oporto den 10 dezer een déjeuner aan boord der Engelsche stoomboot Milfordhaven was aangeboden, welke de eerste boot in de nieuwe stoomvaartlijn tusschen Engeland, Portugal en Brazilië is. Voorts dat gedurende verscheiden dagen zeer stormachtig en regenachtig weder door het geheele Rijk geheerscht en op de kust groote schade aangericht heeft.

PARIS den 23 October.

(Particuliere Correspondentie.)

De ziekte van den Graaf Colloredo zal geene belemmeringen opleveren bij de laatste zittingen der Gevolmagtigden; zij zullen worden bijgewoond door den heer Meysemburg, in afwachting dat er een nieuwe Oostenrijksche plenipotentiaris te Zurich aankomt. Deze wordt eerstdaags verwacht, maar hij is mij nog niet bekend geworden wie daartoe is gekozen.

De verdraging, welke de teekening van het tweede tractaat ondervindt, spruit alleenlijk voort uit het uitstel, hetwelk Piemont verlangt ter regeling van een gedeelte der Lombardische schuld, dat onmiddellijk moet worden uitbetaald. Oostenrijk, dat alleen concessiën heeft gedaan ter verkrijging van eene onmiddellijke uitbetaling, wil van geen uitstel hooren. De Sardinische Regering heeft eene leening gedeceeteerd van 100 millioen, gewaarborgd door de domeinen van den Staat. Een gedeelte van deze leening en eene andere leening, die geschiedt onder den waarborg van Frankrijk, zal Piemont in staat stellen deze zaak spoedig af te doen, waarna dan de beide andere tractaten onmiddellijk zullen kunnen geteekend worden.

Wat een zeker karakter van authenticiteit geeft aan de analyse van het tractaat van Zurich, door den Times medegedeeld, is dat zij van wege het Ministerie van binnenlandsche zaken aan de organen der Regering is rondgezonden.

De waarschijnlijkheid van een Congres doorloopt, men moet het erkennen, zeer verschillende phases.

Vier of vijf dagen geleden wanhoopte men aan het verkrijgen der toetreding van Engeland; heden verzekert men mij, dat Engeland, dank zij het besluit van Frankrijk om 10,000 man naar China te zenden, de grondslagen van het Congres, zoo als zij door de andere Mogendheden zijn aangenomen, wil erkennen.

Ik kan niet met stilzwijgen voorbijgaan eene uitgebreide correspondentie uit Weenen, die gisteren de eer had van de geheele eerste bladzijde van den Constitutionnel in beslag te nemen. Het is eene, trouwens zeer goed geschrevene studie over de Staatshervormingen, die over de geheele uitgestrektheid der Oostenrijksche Monarchie worden ingevoerd, ten gevolge van de wenschen van Keizer Frans Jozef. Dit artikel heeft hier eene soort van verwondering opgewekt. Daar die Vorst binnen kort te Compiègne wordt verwacht, twijfelt men niet of dit artikel heeft ten doel het volk op zijne komst voor te bereiden en zijn persoonlijk karakter in een gunstig daglicht te stellen. Wat evenwel onze half officiële bladen ook mogen doen, het zal hun niet gelukken de zeer sterke impopulariteit van het Oostenrijksch Bewind hier te Lande eenigermate te verminderen. Wanneer Frans Jozef te Parijs mogt komen, zal er alleen worden gejuicht door de politie en door de Duitschers die in Parijs wonen.

Het aantal bisschoppen en aartsbisschoppen die mandementen uitvaardigen vermeerdert nog steeds. Mgr. Morlot, de aartsbisschop van Parijs, heeft nog niets van zich doen vernemen.

De regtbank te Tours zal zich eerstdaags met een treurig schandaal hebben bezig te houden. Mevrouw Lemoine, eene zeer rijke dame en algemeen in aanzien, is met hare dochter, die in ongeoorloofde gemeenschap schijnt te hebben geleefd met een van de bedienden, beschuldigd van kindermoord en van medeplichtigheid daaraan. Men zegt dat de moeder het kind harer dochter met eigen handen heeft vermoord en vervolgens de overblijfselen verbrand. De justitie doet onderzoek en deze sombere zaak heeft eene geweldige sensatie gemaakt in de regterlijke sferen.

PS. Hetgeen ik hier boven schreef omtrent de Chinesche expeditie wordt door de feiten volkomen bevestigd. Onderscheidene schepen, o. a. le Duperré, de fregatten la Forte, la Persévérante en het fregat met stoomvermogen la Dryade, worden uitgerust met het oog op die expeditie. De kapitein Bourgeois heeft uitvoerige instructiën bekomen om de dubbele beweging te combineren.

Heden avond berigt ons eene dépêche, dat de Spaansche Regering den oorlog met Marokko zou gaan aanvaangen. Deze verklaring is door de Cortes, den Senaat en de dagbladpers met geestdrift ontvangen.

De geruchten van ministeriële wijzigingen houden aan. De heer Arrighi van Padua zou vervangen worden door den heer Rouland, die op dit oogenblik het ministerie van binnenlandsche zaken af interim waarneemt. De heer de la Guéronnière en zijne vrienden brengen voor de honderdste keer het gerucht in omloop dat hij met eene portefeuille begiftigd zal worden.

Men verzekert dat de zitting van het Wetgevend Lichaam van 1859—1860 in de eerste dagen van december zal worden geopend.

Het op de stelligste wijze medegedeelde berigt dat de markies Dabormida, na zijne zending bij Keizer Napoleon III te hebben volbracht, naar Londen was afreisid, blijkt thans geheel onjuist te zijn. Gemelde Staatsman is van hier onmiddellijk naar Turijn teruggekeerd, hetzij er dan verandering in zijn reisplan is gekomen, hetzij hij van den beginne af aan niet voornemens was zich naar Londen te begeven.

Te Turijn is men nog in de onzekerheid ten aanzien van het doel der reis des Ministers van buitenlandsche zaken naar Parijs. De meest algemeene opinie echter is dat zowel de grondslagen van een Congres als de proclamatie van het regentschap in Midden-Italië en het bezetten van Parma door Piemontese troepen, de onderwerpen zijn geweest, waarover de heer Dabormida met Keizer Napoleon III zou hebben geraadpleegd.

Dat eene beslissing omtrent het laatste punt algemeen wordt verlangd is zeker; de dictator Farini moet, ondanks de energie waarmee hij is opgetreden, ondanks de voorloopige maatregelen door hem genomen, en ondanks de adressen van den gemeenteraad en van de nationale garde, die hem een grooten zedelijken steun verlenen, overtuigd zijn dat aan eene ernstige en doortastende regtoefening tegen de moordenaars van den kolonel Anviti te denken valt, zoolang hij niet in een vertrouwd korps Sardinische troepen een waarborg heeft tegen de buitensporigheden der republikeinse partij, aan welke, bij de krachteloosheid der gematigde partij, men in den beginne wel genoodzaakt was een grooteren invloed te veroorloven dan aan den bestendigen duur der rust beoordelijk was.

Met de nieuwe kieswet is men nog niet veel gevorderd. De Regering heeft hare sanctie geweigerd aan de voorstellen der commissie, met het ontwerpen eener nieuwe wet belast, welke voorstellen dan ook bij de commissie zelf slechts eene kleine meerderheid hadden verworven. De Regering zou nu voorloopig de oude wet in werking laten blijven, ook ten opzichte van Lombardij, en de nieuwe Kamer zou dus bestaan uit 300 leden.

De heer de Lesseps is te Parijs aangekomen, vergezeld van Toussoun-Pacha, de eenige zoon des Onderkoning van Egypte, die veertien dagen op zijn buitenverblijf bij Berry heeft vertoefd. Men zegt dat aan den heer de Lesseps, en gelijktijdig aan eene deputatie uit den Raad van administratie over de Suez-compagnie, door den Keizer een gehoor zal worden verleend. Volgens berigten, gisteren te Marseille omtrent de zaak van het Suez-kanaal uit Alexandrië

ontvangen, was de brief, door Muktar-Bey aan den Onderkoning overgebracht, afkomstig van den grootvader Aali-Pacha, die thans door een ander is vervangen. Die brief hield in dat eene zaak, zoo gewichtig, zoo waardig om van alle kanten beschouwd te worden, in verband zoowel met binnenlandsche als met buitenlandsche belangen des geheelen Rijks, nauwkeurig onderzocht en zorgvuldig van alle zijden doorgond moet worden. De Porte behoorde daarom de kwestie zelf te onderzoeken en te behandelen.

Van al de dagbladen, die zich met de afkeuring van het vredes-tractaat door de Engelse pers en met haren tegenstand tegen de deelneming van Engeland aan een Congres zonder voorafgaande waarborgen bezig houden, is le Pays het kortst, maar ook het hevigst in zijne beschouwingen: „De Engelse dagbladen, zoo heet het, varen thans met eene woede, die de verachting van alle verstandige lieden verdient, tegen het tractaat van Zurich uit, dat zij alleen nog maar kennen uit de meer of min nauwkeurige analyse welke de Times er van gegeven heeft.

„De buitengewone heftigheid der Engelse pers, welke wij ons niet verwaardigen te doen uitkomen, wordt op geenerlei wijs geregtvaardigd. Zij schijnt zich het monopolie te willen toeëigenen van de verdediging der belangen van Italië, een monopolie waarop zij geen recht heeft.

„Frankrijk heeft voor de bevrijding van Italië offers gebracht, die aan iedereen bekend zijn. Engeland integendeel heeft zich in eene volslagene onzijdigheid opgesloten. De Engelse pers komt zich dus ter kwader ure kampioen stellen voor de Italiaansche onafhankelijkheid. Bovendien geven die bladen aan hunne Regering een zonderlingen raad met haar tot onthouding aan te sporen.

„Het Journal des Débats schijnt evenmin als de Engelse pers met het vredes-tractaat van Zurich ingenomen. Dit blad meent dat uit de bepaling, dat Oostenrijk en Frankrijk gezamenlijk pogingen zullen aanwenden om den Paus tot hervormingen te bewegen, schijnt voort te vloeijen dat de oplossing, die door de beide Souvereinen aangeduid en gewenscht wordt, de enige is, welke de kwestie der Romagna kan en moet verkrijgen. Verder vraagt het Journal des Débats of men uit de bepaling dat de territoriale grenzen der Italiaansche Staten alleen door de Mogendheden die hebben medegewerkt om ze tot stand te brengen kunnen veranderd worden, — in verband met die andere bepaling dat de regten der vroegere Souvereinen uitdrukkelijk gereserveerd worden, — moet opmaken dat de wenschen der bevolkingen aan de regten der vroegere Vorsten moeten opgeofferd worden? Eene derde opmerking van het blad is deze: of het Congres het recht zou bezitten om de overeenkomsten, tusschen de Souvereinen van Frankrijk en Oostenrijk gesloten, te wijzigen? Zoo niet, dan zal de vereniging bij meer dan ééne groote Mogendheid moeilijkheden ontmoeten, inzonderheid bij Engeland — getuige de formele verklaringen van den Morning Post. En hoe dan de verzekering uit te leggen dat alle Mogendheden eenstemmig waren omtrent de bijeenkomst van een Congres?

Het Journal des Débats meent ten slotte dat de eenige redelijke verklaring, aan deze bepaling van tractaat te geven, deze is: de regten der vroegere Souvereinen zoowel als de regten der bevolkingen zijn gereserveerd, om beide aan de beslissing van het Congres te worden onderworpen.

„Le Constitutionnel wijdt heden een hoofdartikel aan de schildering van den treurigen toestand van Ierland. Het blad herinnert aan de rampen, door dat Land ondervonden ten gevolge van vreemde verdrukking, van de verwoestingen van den hongersnood, enz. Het spreekt voorts van de protestatiën, vroeger door den beroemden Ierschen afgevaardigde tegen de Regering gerigt; wijst op de hartverscheurende emigratie welke er plaats heeft en eindigt met de verzekering dat Ierland nooit heeft opgehouden de sympathiën der geheele wereld gaande te maken.

„Men verneemt dat het getal der bisschoppen die mandementen hebben uitgevaardigd thans, niet zoo als onlangs werd gemeld 14, maar 39 bedraagt.

„H. M. de Koningin der Nederlanden is, van Bazel komende, te Besançon gepasseerd, zich bevende naar Lyon.

„Het effectief van het Fransche leger in Italië bedraagt 52,000 man. Onderscheidene regementen hebben aanschrijving bekomen van eene aanstaande verandering van canionnement. Men weet echter nog niet in welke rigting die troepenbeweging zal plaats hebben en het laat zich aanzien dat de bezetting van een gedeelte van Italië door Fransche troepen nog geruimen tijd zal duren, daar er omtrent de levering van levensmiddelen contracten zijn gesloten loopende tot 1 mei e. k.

„De Corriere Mercantile deelt een aantal bijzonderheden mede omtrent het verblijf van Koning Victor Emmanuel te Genua. Daartoe behoort ook de receptie, door hem aan den Gemeenteraad en aan de deputatiën uit Brescia en Bergamo verleend. In zijn antwoord op de tot hem gerigte toespraken verzekerde de Koning dat hij de regtvaardige zaak der Italiaansche onafhankelijkheid uit al zijne magt zou blijven verdedigen, steunende op de steffelijke en zedelijke hulp van het Italiaansche volk, dat in den strijd reeds zooveel heldenmoed heeft aan den dag gelegd. Hij ontveinsde zich niet dat, zoo er reeds veel gedaan was, er nog meer te doen overbleef, dat er talrijke hinderpalen waren te overwinnen, maar hij hoopte dat men met eendracht en volharding tot de vervulling zou komen van Italië's wettige wenschen. „Zeker, zoo sprak de Koning, zijn er kwestien die veel spoediger hare ontknooping zouden vinden op het slagveld dan langs den diplomatieken weg, maar wij hopen niettemin ook langs dien weg tot een bevredigend resultaat te zullen komen, daar onze zaak de sympathiën bezit van geheel Europa.

„Het Toskaansche Regeringsblad deelt mede dat de afgevaardigden Neri Corsini, markies van Lajatico, Ubaldino Peruzzi en professor C. Matteucci de eer hebben genoten om door den Keizer der Fransen in een bijzonder gehoor te worden ontvangen. Het blad deelt de woorden, door den Keizer gesproken, aldus mede: De Keizer acht zich niet genoegzaam ontslagen van de verplichtingen van Villafranca om een anderen raad te kunnen geven dan de restauratie, met ruime waarborgen voor de onafhankelijkheid en de vrijheid. De Keizer is nog steeds vast besloten om geene enkele interventie, zelfs niet die van Napels, toe te laten. Hij zegt dat zijne verplichtingen geene andere grenzen hebben dan die der mogelijkheid. Hij beveelt de grootste kalmte aan.

Het blad maakt dan ook van deze gelegenheid gebruik om op nieuw tot kalmte en tot volharding aan te sporen en vervolgt verder, naar aanleiding van de woorden des Keizers: „Napoleon III laat, door ons tegen interventie te beveiligen en door te zeggen dat zijne verplichtingen niet verder reiken dan de mogelijkheid, aan ons de zorg over om aan Europa de onmogelijkheid te bewijzen der restauratie, die alleen door geweld ware tot stand te brengen. De restauratie ter zijde gesteld zijnde, kan het problema van onze toekomst, logisch gedeneerd, niet anders

worden opgelost dan door het votum deraanhechting te erkennen. Toskane bezit dus, in de woorden des Keizers, een nieuwen waarborg voor de vrijheid om in zijn eigen lot te voorzien. Dat het voortga met van die vrijheid gebruik te maken om zijne instellingen te grondvesten, ten einde zich daardoor steeds vaster te vereenigen met het Italiaansche Koninkrijk; dat het gewapend wake ter handhaving van zijne regten. De Regering, sterk door den steun van een Land, dat een bewonderenswaardig voorbeeld geeft van eendragt en volharding, zal de regten van Toskane verdedigen tegen elken buiten- en binnenlandschen vijand.

„Volgens berichten van den 13 dezer uit Rome, was de Paus den vorigen dag van Castel Gondolfo vertrokken naar Porto d'Anzio en zou hij den daaropvolgenden donderdag naar Rome terugkeeren. De generaal Goyon en de heer von Bach hebben te Castel Gondolfo met Z. H. gedineerd.

„Volgens de laatste alhier per telegraaf ontvangen berichten, was er niet de minste verbetering te bespeuren in den toestand van graaf Colloredo.

„Volgens berichten, uit de Vereenigde Staten ontvangen, is de reden van den maatregel van uitzetting, door de Regering van Venezuela ten aanzien van den Franschen consul te la Guayra genomen, gelegen in het werkzaam aandeel dat deze heeft gehad aan de buitensporigheden der revolutionairen, die aanvankelijk meester waren gebleven van genoemde stad, maar haar wederom hebben moeten verlaten. Tevens wordt verzekerd dat de Regering van Venezuela aan het Kabinet der Tuilerien behoorlijk rekenschap heeft gegeven van dezen maatregel, en daardoor aan alle bedenkingen van onze Regering is te gemoet gekomen.

„Volgens het dagblad Akhbar is in Algerië de ontdekking gedaan dat uit zekeren daar inheemschen en welig groeienden boom een zoo schoon zwart bereid kan worden, dat het alles wat tot hertoe in die verwstof bekend is overtreffen zal.

KEULEN den 23 October.

De Prins-Regent van Pruisen verliet gisteren morgen Berlijn, om zich, door Prins Frederik Willem en Prins Albert van Pruisen den jongeren vergezeld, naar Breslau te begeven. Werwaarts Prins Albert van Pruisen des avonds volgde. De Hertog van Brunswijk, die zich op de terugreis van zijn slot Sibyllenort te Breslau bevindt, heeft zijn vertrek van daar, uit hoofde van de verwachte aanwezigheid der Vorsten, tot dingsdag uitgesteld.

„Te Berlijn zijn onaangenaamheden tusschen den president van politie Lewald en het Schillers-comité ontstaan, naardien eerstgenoemde zijne toestemming aan de voorgenomen feestelijkheden in den vooravond van het eigenlijk feest, den 9 november, heeft geweigerd. Die hooge ambtenaar schijnt in de meening te deelen, dezer dagen door de Neue Prussische Zeitung uitgedrukt, dat al die openbare Schillersfeesten in nagenoeg alle groote steden van Duitschland niets anders zijn dan voorwendsels en vermomde demonstratiën der democraten. Bij wat reeds vroeger door Pruisische bladen gezegd is om het ongerijmd van eene zoodanige vrees aan te toonen, wijzen zij nu nog op de talrijke blijken van goedkeuring en medewerking, door de Hannoverse Regering, die men toch waarlijk niet van te groote toegevendheid jegens democratische beginselen kan beschuldigen, ten opzichte der gevormde plannen tot luisterrijke viering van het feest in de hoofdstad van dat Rijk betoond. Te Berlijn tracht men dan ook het vermeld verbod door ministeriële tusschenkomst ingetrokken te zien.

„De eenig overgeblevene dochter van Schiller, Emilie, vrijvrouw van Gleichen Ruzswurm, en haar echtgenoot, de vrijheer Adalbert von Gleichen, hebben hooft aan de uitzending tot bijwoning van het Schillersfeest te Stuttgart gevolg te geven, terwijl 's mans kleinzoon, de vrijheer Ludwig von Gleichen, dat te Weimar bijwonen zal. Te Stuttgart hoopt men dat een andere kleinzoon des dichters, de eenige die zijnen naam draagt, Frederik Ludwig Ernst von Schiller, ridmeester in Oostenrijksche dienst en zoon des overleden opperhouthvesters, evenzeer aan het feest aldaar deel zal nemen.

„Te Colberg is de vergadering der Vertegenwoordigers der burgerij voornemens, door tusschenkomst van de magistraat eene aanklagt bij den Minister van eeredienst tegen den garnizoens-prediker Splittgerber aldaar in te dienen, omdat hij, in zijne leerrede op 's Konings verjaardag, zich onder anderen deze woorden heeft veroorloofd: „het geheele Volk der militairen alleen uitgezonderd, is in de jaren 1848 en 1849 ontrouw geweest, en de krankheid des Konings is eene straf over het Volk wegens deze ontrouw.

„De Middenstaten hebben zich bij de Bonds-vergadering bereid verklaard veranderingen in de militaire Bondsconstitutie in overweging te nemen, maar echter nog geene eigene voorstellen dienaangaande ingediend. Tusschen de Regeringen der Staten en de Pruisische zijn onlangs stukken hierover gewisseld, welke juiste inhoud nog niet bekend schijnt te zijn.

„Laatsteleden woensdag werd in het paleis Belvedere te Warschau een diner gegeven, na afloop waarvan de Keizer zich naar het station van den spoorweg begaf, om den Aartshertog Albrecht van Oostenrijk, den Kroonprins van Wurtemberg en den regerenden Hertog van Saksen Weimar, die zich tot het brengen van een bezoek aan Z. M. derwaarts begeven hadden, te ontvangen. Des avonds woonden de Keizer en zijne doorluchtige gasten de voorstelling in den schouwburg bij.

„Het handelshuis Alexejew te Moskou, na dat van Stieglitz het grootste in geheel Rusland en hetwelk nagenoeg den ganschen Chineschen theehandel in handen had, heeft met een passief van 3 miljoen zilveren roebels bankroet gemaakt, waarvan, naar te Petersburg gezegd wordt, het staken der betaling door aldaar gevestigde firma's reeds het gevolg zou zijn.

„De Oostenrijksche Zeitung meldt dat de Minister van politie, baron Hubner, zijn ontslag heeft ingediend en door den Keizer ontslagen is. De baron Thierry, laatste ministeriële raad bij het departement van buitenlandsche zaken, is tot minister van politie benoemd. Ook de Keizerlijke eerste generaal-adjudant, luitenant-veldmaarschalk graaf van Grunne, is ontslagen.

„Tot slot van het Schillersfeest te Weenen, waar het allerluisterrijkst gevierd wordt, zal een groote optocht bij fakkellicht gehouden en daarbij het bekend lied van Dr. E. M. Arndt, het Deutsche Vaterland, gezongen worden. Dit was het eenigst punt in het geheele feestprogramma waaraan de nu afgetreden minister van politie von Hubner niet terstond zijne toestemming verleenen wilde. Nadat, gedurende zijn beraad, de Ost Deutsche Post verzocht had dat Zijne Excellentie niet alleen het hoofd der politie maar ook den geestrijken diplomaat over de zaak mogt raadplegen, is de toestemming gevolgd.

Per Telegraaf.

LONDEN den 24 October.

De Morning Herald en de Daily News beschouwen den Marokkaanschen oorlog als eene gevaarlijke aandrang van de zijde van Frankrijk op de heerschappij van Engeland in de Middellandsche Zee.

Door den Times wordt heden de twijfel geuit, of Marokko wel door Spanje ten onder gebracht zal kunnen worden. Het blad voegt er de raadgeving aan Engeland bij, zich niet in deze zaak te mengen. Het meent evenwel dat Europa moet protesteren tegen eenige uitbreiding van gebied door Frankrijk in Marokko.

BRESLAU den 23 October.

Z. M. Keizer Alexander van Rusland is heden morgen ten half tien ure, met den Groothertog van Saksen-Weimar en den Prins van Oranje, hier aangekomen. Aan het station van den spoorweg had eene plegtige ontvangst plaats; de bevolking begroette de Vorstelijke personen met luid gejuich.

KASSEL den 23 October.

De beroemde componist en algemeene muziekdirecteur alhier, dr. Louis Spohr, is gisteren avond ten half tien ure overleden. Als blijkt hoe diep zij dit zware verlies betreuren hebben de leden der Keurvorstelijke hofkapel de elders woonachtige vrienden en vererders des gestorven meesters uitgenoodigd, aan zijner eerde bestelling, die dingsdag aanstaande, des namiddags ten drie ure, plaats heeft, deel te nemen.

MUNCHEN den 23 October.

Volgens ontvangen bericht, is Prinses Adalbert van Beijeren te Madrid van eene Prinses bevallen. Zoo als men weet is Prins Adalbert de vermoedelijke troonopvolger van Griekenland.

WEENEN den 24 October.

De Keizer heeft aan den afgetreden eersten generaal-adjudant, graaf von Grünne, het grootkruis der Stephans-orde verleend en hem benoemd tot opperstaatsmeester. Graaf de Crenneville is door den Keizer in zijne plaats benoemd tot eersten generaal-adjudant.

FLORENCE den 24 October.

De Toskaansche Moniteur deelt mede dat de door de Regering naar Parijs gezondene afgevaardigden zich van daar naar Berlijn en Petersburg begeven hebben. In eerstgenoemde hoofdstad zijn zij ontvangen door den heer von Schleinitz, minister van buitenlandsche zaken, die in zijn antwoord verklaarde dat Pruisen een gelijksoortig belang had met Italië, wat betreft het vormen van een sterk onafhankelijk Rijk aldaar. Hij erkende de regtvaardigheid van het nationaliteits-beginsel en verzekerde dat Pruisen op een Congres welwillend gezind zou blijken ten aanzien van Italië.

ROME den 20 October.

De Paus is heden alhier teruggekeerd onder den toevloed eener groote volksmenigte. Het Fransche leger voegde zijne jubelkreten bij die der menigte welke zich had geschaard langs den weg dien Z. H. nam.

MADRID den 22 October.

In de Cortes is door de Regering de verklaring afgelegd, dat de oorlog tegen Marokko zal worden aangevangen, welke verklaring met de grootste geestdrift is begroet. Zoowel in den Senaat als in de Kamer der Gedeputeerden zijn door sprekers van alle partijen voorstellen tot ondersteuning en medewerking gedaan. De periodieke drukpers is voornemens de Regering in deze met alle kracht te ondersteunen.

LONDEN den 24 October.

Vee. Ter markt waren heden 6040 Runderen, 24910 Schapen en Lammeren, 140 Kalveren. Prijzen iets lager.

BERLIJN den 24 October.

Rogge per Oct. 45 th.; per voorjaar 44 1/2 th. RAAP-OLIE per Oct. 10 1/2 th.; per April/Mei 11 1/2 th.

ANTWERPEN den 24 October.

KOFFIJ en SUIKER stil en onveranderd. — GRANEN. Witte Tarwe f 11 1/2, Roode dito f 12. Rogge f 7 1/2.

MADRID den 23 October.

Spanje 1 1/2 pc. 32.30; dito 3 pc. 42.30. — PARIS den 24 October. Frankrijk 3 pc. 69.30. Cred. Mob. 770. Spanje 1 1/2 pc. 32 1/2; dito binnenl. 3 pc. 41 1/2. Slotkoers Frankrijk 3 pc. 69.10.

LONDEN den 24 October.

De 3 pc. Geconsolid. 95 1/2 a 3/4. Spanje 1 1/2 pc. 32 1/2 a 33 1/2; dito Buitenl. 3 pc. 44 1/2 a 45 1/2. Mexico 3 pc. 21 1/2 a 22 1/2. Venezuela 4 1/2 pc. 28 a 1/2; dito Uitgest. 14 1/2 a 1/4. Illinois Shares 62 1/2 a 63 1/2; dito Bonds 7 pc. 76 a 1/2.

WEENEN den 24 October.

Nationale Metalliek 5 pc. 76.30. Metalliek 5 pc. 71.50. Wissel Londen f 123.

FRANKFORT den 24 October.

Metalliek 5 pc. 55 1/2; dito Nationale 5 pc. 60. Spanje 1 1/2 pc. 32; dito 3 pc. 42.

ANTWERPEN den 24 October.

Spanje 1 1/2 pc. 31 1/2; dito Binnenl. 3 pc. 41. Metall. 5 pc. 56; dito Nation. 5 pc. 60 1/2.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 24 October.

OVERLEDEN: J. C. van Gennep, wed. G. van Gennep, 90 j. — E. Snelleman, d. 2 j. — C. Terlouw, d. 2 m. — Otto Achthoven, man van M. J. Lengkeek, 46 j. — M. Corbet, d. 2 j. — B. Schumacher, jd., 73 j. — W. P. van Bel, z. 1 m. — P. Frenk, z. 4 m. — M. C. Bouman, d. 2 j. — E. Klop, d. 4 j. — J. Maas, vrouw van C. Weekland, 29 j. — C. H. Wulffers, man van M. Tiele, 72 j. — S. P. Liotard, d. 1 j. — G. H. van der Smit, vrouw van P. J. Beijer, 58 j. — J. G. van der Struys, d. 3 j. — J. H. van den Berg, z. 6 m. — J. Kraal, d. 16 j.

BEVALLEN: J. D. van Balen, geb. Valk, levenl. z. — A. Spek, geb. Kortman, z. — M. M. van den Bergh, geb. Decraw, z. — P. van Dijk, geb. Pieterman, z. — A. Eys, geb. Tijsterman, 2 zn. — H. S. Pieters, geb. Kreeft, z. — J. Heinen, geb. Heere, d. — C. de Koen, geb. van Efferen, z. — C. C. Bogerman, geb. van Assendelft, d. — F. T. Hoorenman, geb. de Graaff, d.

Ingezonden Stukken.

DE RIJKS-POLITIE.

De Minister van Justitie heeft dezer dagen aan de leden der Tweede Kamer medegedeeld, dat de Provinciale Verslagen van dit jaar, met uitzondering van dat van Zeeland, alle een zeer gunstig oordeel vellen, met betrekking tot den werkring en de surveillance der Rijks-veldwachters. Ik veroorloof mij op te merken, dat die mededeeling ten aanzien van Zeeland onjuist is. Het Verslag houdt op bladz. 221 en 222 in, dat de berichten omtrent de dienst der Rijks-veldwachters eenigermate uiteenloopen; dat de dienstijver der Rijks-veldwachters door onderscheiden gemeentebesturen zeer geprezen wordt, terwijl dat van Heinkenszand daaraan zelfs het geheel ophouden van diefstallen toeschrijft, welke vroeger aldaar zoo menigvuldig gepleegd werden; doch dat volgens de berichten van andere besturen die ijver soms wel wat te

ver gaat. Tot een voorbeeld daarvan wordt aangehaald: 1°, dat de Rijks-veldwachters in Walcheren eenig op den publieken weg loslopend vee hebben aangehouden, hetwelk nader bleek, wegens de buitengewone droogte der slooten, de weiden te zijn ontvlugt; doch hetgeen hen toch naar mijn oordeel niet van de verplichting ontsloeg, om dit vee, ter voorkoming van ongelukken op de wegen, op te vangen en te doen schutten, terwijl bovendien toch deze dieren geen onderscheidingsteeken op de borst droegen, waaruit de oorzaak hunner ontvlugting was op te maken, en 2°, dat men elders eenige neiging bij hen meende te bespeuren, om zich in hunne ambtsbetrekkings geheel onafhankelijk van den Burgemeester te gedragen, — iets dat zij reeds zijn als Rijks-ambtenaren; maar dit zullen dan ook wel Burgemeesters geweest zijn, die, zoo als men zegt, niet gaarne in de kaart worden gekeken!

De slotsom is dus, naar ik de zaak inzie, dat het verslag van Zeeland niet ongunstig kan geacht worden omtrent de dienst der Rijks-veldwachters; weshalve de Minister zich gerust de moeite en den tijd kan besparen, om bij nadere gelegenheid de gepresumeerde reden daarvan op te geven.

Genoeg zij het, dat de ingezetenen van het platteland van Zeeland met de inrigting der Rijks-Politie zeer zijn ingenomen, vermits een ieder thans gerust en veilig op zijne hofstede woont en van dieven noch bedelaars meer hoort, die de zwakke of toegevende hand van den Gemeenteveldwachter vroeger niet wist af te weren; terwijl het personeel dier beambten uit mannen bestaat, die zich, bij eenen gepastendijstijver, door een fatsoenlijk voorkomen en beschaafde manieren weten te onderscheiden.

19 October 1859.

EEN ZEEUW.

In lading liggende Schepen. Te Rotterdam.

BATAVIA, mede voor Passagiers, het Nederl. Brikasch Bantam, kapit. B. G. van den Bolck. Adres bij Hudig & Blokhuyzen en Kuyper, van Dam & Smeer. BATAVIA en SOERABAJA, het Ned. gekoperd Barksch. Graafstroom, kapit. G. H. Ruhaak. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer en Hudig & Blokhuyzen, alhier, en de Coningh & Co., te Amsterdam. BATAVIA, het Nederl. Barksch. Patriarch Samhiri, kapit. G. G. Lion. Adres bij Hudig & Blokhuyzen en Kuyper, van Dam & Smeer.

BATAVIA, het Nederl. Campagne-Fregatsch. Medea, kapit. J. Lourens. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer en Hudig & Blokhuyzen.

BATAVIA, het Nederlandsch Campagne-Fregatsch. Jason, kapit. J. H. Lammerts van Bueren. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer en Hudig & Blokhuyzen.

BATAVIA en SOERABAJA, het Ned. Clipper-Barksch. Jhr. Mr. van de Wall van Puttershoek, kapitein K. F. Lammerts. Adres bij Hudig & Pieters, alhier, en D. van Wageningen, te Dordrecht.

BOSTON, het Ned. Brikasch. Minerva, kapit. G. P. van Ommeren, om in den loop dezer maand te vertrekken. Adres bij Hudig & Blokhuyzen en Ph. van Ommeren.

BOSTON, het Nederl. Brikasch. Vasco de Gama, kapit. H. B. de Groot. Adres bij Hudig & Blokhuyzen.

KANAGAWA, bij JEDDO (JAPAN) via BATAVIA, mede voor Passagiers, waartoe hetzelfde uitmuntend is ingerigt, het extra snelzeilend Nederlandsch gekoperd Barksch. Krimpen aan de Lek, kapit. W. Ouweland, om in het begin van de maand November 1859 te vertrekken. Adres bij den Reeder Murk Lela, te Alblassemard, en bij de Cargadoors Kuyper, van Dam & Smeer, te Rotterdam, en de Coningh & Co., te Amsterdam.

MELBOURNE, het Ned. Barksch. Schoonderloo, kapit. D. Kruij, vertrekt 25 October. Adres bij W. Ruys J. D. en Hudig & Pieters, te Rotterdam, en de Vries & Co., te Amsterdam, of bij de Bevrachters Dörschlag & Gerbaulet.

MELBOURNE, het Ned. Barksch. Vrede, kapit. J. L. ter Brugge, vertrekt 15 November. Adres bij W. Ruys J. D. en Hudig & Pieters, te Rotterdam, en de Vries & Co., te Amsterdam, of bij de Bevrachters Dörschlag & Gerbaulet.

NAPELS, het Napolitaansch Brikasch. Margherita, kapit. G. Caffero. Adres bij van den Bey & Co. en Hudig & Pieters.

NEW-YORK, het Amerik. Fregatsch. Wabamo, kapit. L. F. Doty. Adres bij Wambarsie & Zoon.

NEW-YORK, het Bremer Fregatsch. Johannes, kapit. D. von Fritzen. Adres bij Wambarsie & Zoon.

NEW-YORK, het Amerik. Fregatsch. Seth Sprague, kapit. J. M. Gillespie. Adres bij Wambarsie & Zoon.

ROSARIO, het gezinkt Hanoversch Brikasch. Augustus, kapit. J. van Veen. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

SAMARANG (direct) het snelzeilend Nederl. Brikasch. Stella Maris, kapit. A. Leefang. Adres bij Hudig & Blokhuyzen en Kuyper, van Dam & Smeer.

SOERABAJA en MACASSAR, het Ned. Schoenersch. Adriana Jacoba, kapit. Blekkingh. Adres bij de Reeders 't Hoen, Hudig en Co. en de Cargadoors Hudig & Pieters.

SOERABAJA, het Barksch. Kinderdijk, kapitein D. Zwanenburg. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer en Hudig & Blokhuyzen, en te Amsterdam bij de Coningh & Co.

TRIEST, het Ned. Schoenersch. Veendam, kapit. B. A. Hazewinkel. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

VALPARAISO, het extra snelzeilend Nederlandsch gekoperd driemast Schoenersch. Julia, kapit. A. van der Kolf, om ten spoedigste te vertrekken. Adres ten Kantore van Kuyper, van Dam & Smeer.

Te Amsterdam:

SYDNEY, de Nederl. Clipper-Bark Amazone, kapit. J. Abbink, vertrekt 31 October. Adres bij W. Ruys J. D. en Hudig & Pieters, te Rotterdam, en de Vries & Co., te Amsterdam, of bij de Bevrachters Dörschlag & Gerbaulet.

Cargalistjen.

Rotterdam.

KUST VAN GUINEA, Ivoorkust, J. A. Jung qq. — 390 v. Palmolie (45,526 1/2 gallons), H. van Rijckevorsel. LONDON, Earl of Auckland, W. W. Appleton. — 262 z. Cachou, E. en S. en C. St. Martin en Co. — 25 v. Kokos- en 26 v. Palmolie, 4 b. Gom-Elastiek en 1 k. Naalden, C. Hemmann en Co.; 25 v. Kokosolie, 2 b. Gom-Elastiek, 7 b. Vellen en 1 b. Rottingen, J. H. Claus en J. Raulino; 6 v. Kokosolie, Rochussen en Pit; 3 k. Indigo, C. L. Ringrose en Co.; 5 b. Zijde, C. Steinweg en Co.; 1 k. en 1 p. Mostaard, Outhoorn en van der Held; 4 k. Rhabarber en 1 k. Pepermuntolie, Hudig en Blokhuyzen; 2 k. Blik en 1 bund. Koper, C. C. Cross; 1 k. Katonen, H. Braakman en Co.; 3 b. Zijde, A. T. Söling en Co.; 2 k. Koopm., J. B. Crol en Co.; 2 b. Katonen, Knowles en Smith; 1 p. Koopmansch., P. M. Bazendijk; 439 z. Grondnootpitten, 102/1 en 150/2 k. Rozijnen, 3 p. Rum, 1/4 v. Wijn, 4 v. Zuur, 4 IJzeren Bedsteden, 20 v. Olie, 5 v. Bier, 1 b. Spek, 4 b. ledige Zakken, 6 b. 70 z., 12 cer. en 16 pakk. Koopm., Order.

LONDON, Leo, R. B. Hart. — 15 Koperen Platen, 318 kistjes Blik en 5 balen Koopmanschap, J. H. Claus en J. Raulino; 139 kistj. Blik, R. S. Stokvis en Zn.; 17 vaten Tabak, M. Retemeijer en Co.; 17 pakk. Koopmanschap, Order; 48 dito Koopm., Diversen.

LONDON, Ida, Lukje. — 1179 z. Guano, Mees en Moens.

LIVERPOOL, Peerless, Th. Evans. — 81 t. Klipzout, Visser en van der Sande; 109 v. Soda-Asch, 793 st. Hout, Order.

ARCHANGEL, Koophandel, T. T. Visser. — 800 ton Pek, 674 ton Teer, H. H. Roelofs Heyrmans.

ARCHANGEL, Johanna, Otto Wilken. — 1065 taw. Rogge, 300 Garniematten, Order.

NORDERSCHLEUSE, Olympia, H. Hayen. — 742 t. Raapzaad, 40 Garniematten, Order.

-Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc., 64½. Spanje, 1¾ pc., 32; dito Binnenl. 3 pc., 41. Oostenrijk. Metall., 5 pc. 52½, 5½; idem Nat. 5 pc., 57½, 5½.			
ROTTERDAM den 24 October.			
	l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.... Werk. Schuld 2½ pCt.	64		
" dito diwo 4	97¾		
Spanje... Obl. 3 pCt. nu 1½	32½	32½	32¾
" Binnenl. a6 m. 3	41	41½	41
" Certif. Coupons	4½		
Portugal, Obl. 1856/7/9. 3	42½	42¾	42¼
Rusland, bij Siegl. 18545	91½		
" Spoorw. Aand.f	221		
Oostenr., dito diwo 5	55	55½	55½
" dito N. te Ams. 5	72¾		
" N. te Ams. 5	58	58½	58

Stad Appingedam,
Bebingh, Dantzig
n. Delfzijl

20 *Notaris van Boekeren,*
Boon, Groningen
n. de Oostzee

21 *Alice, Bünning,*
Schiedam n. Libau
Sancta Maria. Swart,
Londen n. Riga
Gepasseerd.

20 *Grietje Bos, Hoff,*
Noordzee n. ....
Jeltina, Mulder, dito
Maasstroon (st.),
Havre n. St. Pet.

21 *Maria, Menses,*
Stettin n. Nantes
Holtenau *Aangek.*
19 oct. *Vriendschap, Gort,*
Holbeek n. Groningen

20 *Jantina Gezina, de Haan,*
Odensee n. Rott.

Rendsburg *Aang.*
18 oct. *Anna, Hoekstra,*
Zoltkamp n. Oostzee
Otto, Faber, Dokkuun
n. *Sonderburg*
Froukje, Koops,
Wyburg n. Amst.

Tonningen *Aangek.*
17 oct. *Jantina Roelfina,*
Kramer, Koningsb.
n. Groningen

18 *Anatha Hendrika,*
Bernardus, Dantz. n. d. °
—o—

Rotterdam 24 oct.
Volgens berigt van Hull is
de stoomboot *Sea Gull*,
kapit. R. M. Sawyer aldaar
heiden morgen ten 10 ure
gearriveerd, op sleeptouw
hebbende de stoomboot
Lord Raglan, v. Rotterdam
naar Newcastle bestemd,
die buiten den Briel in ge-
vaar verkeerende door kap.
Sawyer was opgenomen.

Brielle 23 oct. Kapit.
Visser, voerende het alhier
van Duinkerken gearriveerd
stoomschip *Prins van*
Oranje, rapporteert dat hij
heden morgen ten 3½ ure.
Goeree in peiling Z. O. in
aanvaring is geweest met
een hem onbekend stoom-
schip. Eerstgen. stoomboot
heeft hierdoor belangrijke
schade bekomen aan de
bakboordzijde en boeg, ter-
wijl het voortuig daarbij
over boord is geraakt. Een

man der equipage is op het
andere schip overgesprong-
gen.

Amsterdam 23 oct.
Volgens brief van kapit.
Vinke, voerende het ijzeren
schoenerschip *Henriëtte*, v.
Galatz naar Falmouth, was
hij den 13 dezerte Konstan-
tinopel gearriveerd, na voor
den ingang van den Bospho-
rus hevige stormen doorge-
staan te hebben, waarin acht
zich in de nabijheid bevin-
dende schepen waren ver-
ongelukt. Kapit. Vinke had
veel zeilen verloren, doch
was door het aanslaan van
andere en door zwaar zeilen
het gevaar te boven geko-
men. — Volgens brief van
kapitein Buys Jr., voerende
het fregatschip *Louise*, was
hij den 15dezer, na een reis
van 9 dagen, van Antwerpen
te Santander aangekomen;
hij had van den 9den oct. af
in het Engelsche Kanaal
veel slecht weer en Z. — Z.
W. winden gehad. Aan
boord was alles wel.

Antwerpen 22 oct.
De Belgische schoener *Fan-
ny*, kapit. Seidel, 18 dezer
van hier naar Rio Grande
vertrokken, is bij Bath op
strand geraakt en moet re-
tourneren om nagezien te
worden.

—o—

Gepraaid :
9 sept. op 11° NB. en
24° WL. *Noach*, P. Wierikx,
v. Rotterdam n. Sydney.
15 oct. op 43° NB. en 12°
WL. *Gebroeders*, C. de
Groot, v. Amst. n. Valpa-
raiso.

Door kapit. L. Hazewin-
kel, van Batavia in Texel
binnen:
30 aug. op 2° 27' ZB. en
17° 50' WL. *Diligence*, L.
Smit, van Amst. n. Batavia.

—o—

Rivierberigt.
Rotterdam. Hooz-
water 23 oct. : 1ste getijde
2 ure 42 min.; 2de get.
3 ure 6 min.

Arnhem. Waterhoogte
22 oct. 0.44 el.

Keulen. Rijnhoogte
22 oct. 3 v. 6 d. Rijn.

Advertentie.

Heden overleed alhier Vrouwe JOHANNA CHRISTINA VAN GENNEP, Weduwe van den Wel Ed. Geboren Heer GERRIT VAN GENNEP, in den ouderdom van ruim 90 jaren.
Rotterdam den 21 October 1859.

Heden overleed alhier, na eene allernartelijkste ziekte van 3 weken, mijne geliefde Echtgenote GERTHUI HERMINA VAN DER SMIT.
Rotterdam P. J. BEIJER.
22 October 1859.

BESTUURDERS van het Bijbelgenootschap, Afdeling Rotterdam, zullen op Donderdag den 27 October 1859, des avonds ten 6 ure, door hunne Medehoofden, den Wel Eerw. Zeer Geleerden Heer J. P. MULLER,

VERSLAG

doep der Werkzaamheden gedurende het afgelopen jaar, en worden alzoo de Leiden en Begunstigers met allen aandrang uitgenodigd dit belangrijk Verslag te willen komen bijwonen.

De Deur aan de Nauwe Kerkstraat zal ten half vijf ure voor de Leiden en ten half zes ure voor een ieder geopend zijn.

De Gesangen, welke bekeerd worden, zullen voortaan UITSLUITEND zijn de Evangelische Gesangen.

SPAAR- en HULPKAS-VEREENIGING.

Het BESTUUR brengt bij deze ter kennis der Inleggers, dat de ZITTINGEN tot Terugbetaling der gedurende den Zomer ingelezen Gekken, op vertoon der Boekjes, zullen gehouden worden op Donderdag 27 October, des avonds van vijf tot acht ure, op Vrijdag 28 October, des avonds van zes tot acht ure, en op Donderdag 10 November, van zes tot acht ure, voor de beide Bureau's in het Lokaal der Spijtscheiding, in de Prinsensstraat.

Namens het Bestuur,
C. M. OVERGAUW, President.
J. C. LEDEBOER, L. V., Secretaris.

Allen die aan de Natatenschap van mijne op den 15 dezer alhier overleden geliefde Zuster, MARIA PETRONELLA BEKKING, Weduwe KANTINK, iets verschuldigd zijn of daarvan te verdien hebben, gelieven zich te adresseren aan haren Execlutor-Testamentair
Delft A. BEKKING.
22 October 1859.

ADVERTENTIE.

DIRECTEUREN van het Fonds tot instandhouding van het Westindisch gemeentelijk Vuurwerk, berispen aan de Houders der Obligatiën en Intereven Lijfrenten, ten fte van dat Fonds, dat overeenkomstig de Voorwaarden der Geldlening,

het jaar Interest,

verschijnen 1° October 1859, zal kunnen worden ontvangen ten Kantore van de Heeren JOH. ECK & ZOON, te Rotterdam, of van den Notaris Mr. J. H. KNOTTENBELT, te Vlaardingen, en dat zal worden betaald:

Van de Obligatiën f 2.85 per f 100 Kapitaal en van de Interesten:
Lijfrenten: 2.80 „ portie 1° Klasse.
10 „ „ „ 2° „
29 „ „ „ 3° „

Terwijl bij deze herinnerd wordt, dat de Stellen Nieuwe Coupons der gemeentelijke Obligatiën en Lijfrenten, waarvan de Kanten van de Uitdeeling over dit jaar zijn afgetrokken — voor zover ze niet zijn afgehaald, nog op vertoon der Stukken aan voormelde Kantoren te bekomen zijn; dat overeenkomstig de Voorwaarden der Geldlening, de Interesten, welke na verloop van zeven maanden na den verschijning niet zijn afgehaald, vervallen ten behoeve van het gemeentelijk Westhuis, en dat, bij gebreke van de Inleveringen der Attestatiën de Vrij, staande op de achterzijde der Coupons, gedurende den tijd van vijf achtereenvolgende jaren, de Lijfrenten voor versterken moeten gehouden worden; mitsdien men zich stipdijkt aan deze bepaling houden.

Vlaardingen den 1sten October 1859.
(getekend) W. VAN WARMELO.
J. H. KNOTTENBELT.
J. G. BEIJER.
P. H. DROSSAART.

RETUMES

Borst- en Keelaandoeningen.

50 Geneesheeren aan de Hospitalen van Parijs, Voorzitters en Leiden van de Academie de Medecine, hebben de voldoende uitwerking van den SIKOOP en KATE DE NAFÉ van DELANGRENIER en hare voortreffelijkheid boven alle andere Borst-middelen bevestigd.

Depôt: Rue Richelieu, 26, te Parijs; te Amsterdam bij Mme. TENBACK, Vijzelstraat, en te Rotterdam bij den Heer VAN SANTEN KOLFF, Apotheker.

De Ondergetekende heeft de een zijnen Begunstigers te berispen: zijne terugkomst van Parijs met een

RUIM ASSORTIMENT
Dameshoeden, Kinderhoeden,
FRAAIJE MODELLEN,
te PARIJS vervaardigd.

J. MATHOT,
Hoogstraat, 8-18, bij het Stadhuis.

Nederlandsche

STOOMBOOT-REEDERIJ.

De DIRECTIE maakt bekend, dat de geannonceerde Dienst van ROTTERDAM naar HAN-HEIM, Woensdag den 26 dezer uitvalt, en op Donderdag den 27 dezer

zal plaats vinden.

BAHLMANN & Co.,

op de HOOGSTRAAT en STEIGER,
nemen de vrijheid aan hunne geachte Begunstigers kennis te geven, dat hun MAGAZIJN weder RUIM is GEASSORTEERD in de

NIEUWSTE NAJAARS- EN WINTER-ARTIKELN,

en dat zij onder anderen hunne

VOLLEDIGE EN FRAAIJE COLLECTIE

PARIJSCH E MODELLN VAN MANTELS

AAN DE KEUZE DER DAMES BIJZONDER GELOOVEN TE KUNNEN AANBEVELEN.

MANUFACTUREN EN MODES.

Bünnekamp & Mähler,

op de GROOTE MARKT, Hoek van de Nieuwstraat,

HEBBEN ONTVANGEN DE NIEUWE

WINTER-MANTELS,

Sorties de Bal, Châles en Châles-Longs
IN VERSCHILLENDE GENRES.

Een Fraai en Groot Assortiment der NIEUWSTE

ZIJDEN, WOLLEN EN ANDERE STOFFEN VOOR ROBES,
benevens vele andere Artikelen voor het Winter-Saizoen.

STOOMVAART-VEREENIGING DE MAAS.

Het Stoomschip ROTTERDAM, Kapitein K. J. Klassen,
vertrekt 10 November naar

MARSEILLE, GENUA, LIVORNO, NAPELS, MESSINA EN PALERMO.

Het Stoomschip BALMORAL, Kapitein D. Lavius,
vertrekt Donderdag 3 November naar

BRISTOL-CARDIFF.

Adres JOH. GOMS Ez. & Co. — BOUTMY & Co.

SCREW STEAM SHIPPING COMPANY
(INCORPORATED BY ROYAL CHARTER)

Wekelijkse Dienst

TUSSEN

ROTTERDAM EN LONDEN,
voor Goederen en Vee.

Het Engelsch Schrootstoomschip EARL OF AUCKLAND, Kapitein WHIAM W. Appleton, vertrekt WOENSDAG 26 OCTOBER, des morgens vroeg.

Adres bij de Agenten GEORGE LEVINGSTON en J. A. HOUWENS, te Rotterdam, en W. H. CAREY & SON, 34 Mark Lane, Londen.

PASSAGE naar JAVA.

Naar
SOERABAJA,
DIRECT,
zal
vóór ultimo October
worden gedispatcheerd.

het Nederlandsch stoomschip BARKSOEP KIDDERSTIJN, Kapitein D. Ewanen- burg, Adres bij KUYPER, VAN DAM & SMEER en HUDIG & BLOKHUYZEN, en te Amsteldam bij DE CONINGH & Co.

Te ROTTERDAM
LIGT IN LADING

NAAE
BATAVIA EN SOERABAJA.

het snelsnelende Nederlandsche CLIPPER-SCHIP J. M. van de Wall van Puttershoek, Kapitein K. F. Lammerts.

Adres HUDIG & PIETERS alhier, en D. VAN WAGENINGEN te Dordrecht.

Het HUIS,

BOVENHUIS en ERVE, aan de Delftsche- vaart, de twee PANDEN, met OPEN GROND en ERVEN, aan het Strooveer, en het Perceel OPEN GROND, aan de Weenastraat, te Rotterdam, op den 19 October laatsteleden door de Notarissen VAN DER HOOP en REEPMAKER geveild, zullen op MORGEN den 26 October 1859, des namiddags ten 5 ure, in het Notarishuis aldaar, worden Afgeslagen; de Perceelen aan het Strooveer en de Weenastraat eerst afzonderlijk en daarna bij combinatie.

Het PAND,

bestaande in HUIS, PAKHUIZEN, ZOLDERS, VLERING, ruime OPEN PLAATS en ERVE, staande en gelegen aan de Boompjes, wijk 1, n. 47 en 48, te Rotterdam, hetwelk laatsteleden Woensdag door de Notarissen SANDER en PAATS, in het Lokaal voor Publieke Verkoopingen, aan de Gelderschedade, is geveild, zal op MORGEN, Woensdag den 26 October 1859, des namiddags ten 5 ure, door gemelde Notarissen, ter zelfder plaats, worden Afgeslagen.

Het Perceel WEILAND,

groot 2 Bs. 64 Rn. 61 En., gelegen aan den Hoogen Zandweg bij het Koningsthe Veer, in de Gemeente Kralingen, 1° Vrijdag door de Notarissen DÄLEN en LAMBERT, in het Gemeentehuis, op den hoek van 's Gravenweg en de Korte Kade te Kralingen, geveild, zal op Vrijdag den 28 October 1859, des namiddags ten 5 ure, door voormelde Notarissen, terzelfder plaats, worden Afgeslagen.

Openbare Vrijwillige VERKOOPING.

De Notarissen JOHANNES HOGERSDIJK en LEONARDUS PETRUS RIETSTAP, te Rotterdam, als lasthebbers van hunne Principalen, die daartoe voor zoveral noodig regeling zijn gemachtigd, zijn voornemens om op Woensdag den 2 November 1859, des namiddags ten 5 ure, in het Notarishuis, aan de Gelderschedade aldaar, te Veilen en te Verkoop:

N° 1. Een hecht, sterk en goed gesitueerd HUIS, BOVENWONINGEN en ERVE, staande en gelegen aan de westzijde der Buitersloot, op den noordhoek der Kalfstraat, te Rotterdam, wijk 2, n. 360, Kadaster sectie K, n. 104.

Aangelegd in de Grondlasten over 1859 op f 28.78. Verhuurd in diverse Perceelen (zie Aanplakbiljet) en renderende een Huur van f 353.60 's jaars.

N° 2. Een hecht, sterk en goed gesitueerd HUIS, BOVENHUIS en ERVE, staande en gelegen aan de zuidzijde der Kipstraat te Rotterdam, strekkende vóór van de Straat tot achter aan den gemeenen Gang, waarin hetzelfde Uitgang heeft in de Halve Maansteg, wijk 9, n. 472, Kadaster sectie L, n. 908.

Aangelegd in de Grondlasten over 1859 op f 35.43. Verhuurd in twee Perceelen (zie Aanplakbiljet) en renderende een Huur van f 310 's jaars, bevorens meer en zijnde dit Pand inmiddels Uit de Hand te Koop.

N° 3. Den BLOOTEN EIGENDOM van een PAND en ERVE, staande en gelegen aan de noordzijde van de Peperstraat te Rotterdam, wijk 5, n. 46, Kadaster sectie I, n. 796 tot en met 799.

Aangelegd in de Grondlasten over 1859 op f 50.97. In diverse Partijen (zie Aanplakbiljet) verhuurd voor f 444.60 's jaars.

Wordende het Vruchtgebruik van voorschreven Pand levenslang genoten door eene ongehuwde Per- soon, oult circa 57 jaren.

Nadere informatie zijn te bekomen ten Kantore van de voornoemde Notarissen, aan de Korte Hoogstraat, terwijl de te veilen Panden zijn te bezigtigen twee dagen vóór en op den dag der veiling, het Pand N° 1 van 's morgens 10 tot 's middags 3 ure, het Pand N° 2 van 's morgens 9 tot 12 ure, en het Pand N° 3 van 's morgens 9 tot 4 ure, op vertoon van een Permissiebiljet, door voornoemde Notarissen afgegeven.

H. VRIESENDORP, J. P. M. BOONEN, E. MAURITZ, A. C. VAN WAGENINGEN Jr. en P. J. DE KANTER Jr., Makelaars te Dordrecht, als last hebende van hunne Meesters, zijn voornemens te Veilen en te Verkoop:

3000 Varen en Grijsen Koperswylsche en Biharensche BALKEN, maats en onder- maats, van 4 El 5 Palm (16 vt.) tot 8 El 5 Palm (30 vt.)

Eene Partij Riga-Poolsche BALKEN, van diverse lengten.

Voorts eene aanzienlijke Partij ELLENS, JUFFERS, MOLDERS, DEELEN en meer andere HOUTWAREN.

Welke twee dagen vóór de Verkoop genummerd zullen liggen: de Balken in het Maartenschat en het overige in de Londen en Erven van JACOB VRIESENDORP en ZOONEN.

De Verkoop zal zijn bij R. J. VAN DER HORST, in het Koffijhuis, over het Stadhuis, op Vrijdag den 4 November 1859, des namiddags ten 2 ure precies.

Nadere ondergating is te bekomen bij bovengenoemde Makelaars.

Openbare Vrijwillige

VERKOOPING.

GERRIT WENK Junior, Notaris, resident te Rotterdam, is voornemens, als daartoe last hebbende van zijnen Principaal, op Woensdag den 2 November 1859, des namiddags ten 5 ure, in het Lokaal der Publieke Verkoopingen, aan de Gelderschedade aldaar, publiek te Veilen en aan den meestbiedende of overwinnende te Verkoop:

Een PAND, bestaande in diverse BENEDEDE en BOVENWONINGEN, met BLEEKVELD, OPEN PLAATS en ERVE, staande en gelegen aan de westzijde van de Mannenlaan te Rotterdam, in de Wijkverdeling bekend oud wijk N. n. 174, n. 113, wijk 13, n. 363, Kadaster sectie E, n. 48, 216 en 2163, vroeger n. 45, 47, 48, 9038 en 2039.

Aangelegd in de Grondlasten over 1859 op de som van f 40.90.

Verhuurd in diverse Perceelen, te samen voor f 884.08 's jaars.

Te aanvaarden 1° December 1859.

Nadere informatie zijn te bekomen ten Kantore van voornoemde Notaris, aan de Noordlaak, wijk n. 181, te Rotterdam. En zal het te Veilene twee dagen vóór en op den dag der Veiling, op de gewone uren, kunnen worden bezigtigd, mits men vooren zien zij van een Permissiebiljet, door voornoemde Notaris af te geven.

Openbare Verkoop.

De Notaris Mr. J. VAN ANDEL, gevestigd te Mijdsheerenland, is voornemens op 4 November aanstaande te Veilen, en 18 November daaraan volgende bij afslag te Verkoop, in het Hof van Holland, in het Kromhout te Dordrecht, de volgende voormiddags te 11 ure,

de volgende ONROERENDE GOEDEREN, gelegen in des polder Mijdsheerenland en Moerkerken, onder Mijdsheerenland:

N° 1. 2 B. 02 R. 60 E. BOUW. WEILAND en TUINGROND, sectie B, n. 148 en 149.

N° 2. 1 B. 47 R. 90 E. BOUWLAND, sectie B, n. 184.

Zijnde deze twee Perceelen verhuurd tot het onthlooten der school en Kermiss 1862, om f 140.20 's jaars, en de Tuingrond om f 20 's jaars.

N° 3. 4 B. 32 R. 60 E. WEILAND, sectie B, n. 530, 531 en 542. Verhuurd tot Kermiss 1862, om f 176.67 's jaars.

N° 4. 1 B. 86 R. 50 E. WEILAND, sectie B, n. 537. Verhuurd tot Kermiss 1860, om f 10 's jaars.

N° 5. 3 B. 55 R. 60 E. WEILAND, sectie B, n. 4 en 5. Verhuurd tot Kermiss 1861, om f 10 's jaars.

N° 6. 2 B. 31 R. 20 E. WEILAND, sectie B, n. 43 en 47. Verhuurd tot Kermiss 1862, om f 94 's jaars.

N° 7. 2 B. 44 R. 30 E. WEILAND en RIETLAND, sectie C, n. 112, 113 en 114. Verhuurd tot Kermiss 1863, om f 100 's jaars.

En in den polder St. Antonie-Polder, Gemeente Maasdam:

N° 8. 3 B. 79 R. 70 E. BOUWLAND, sectie C, n. 435 en 436. Verhuurd tot het onthlooten der school 1860, om f 193.65 's jaars.

N° 9. 4 B. 47 R. 80 E. WEILAND, sectie C, n. 652, 656, 657 en 658. Verhuurd tot Kermiss 1860, om f 154.49 's jaars.

N° 10. 2 B. 06 R. 90 E. BOUWLAND, sectie C, n. 461. Verhuurd tot het onthlooten der school 1862, om f 70 's jaars.

N° 11. 2 B. 87 R. 30 E. WEILAND, sectie C, n. 482 en 483.

N° 12. 6 H. 32 R. 80 E. BOUWLAND, sectie C, n. 596, 597 en 598.

N° 13. 2 B. 66 R. 30 E. WEILAND, sectie C, n. 599 en 600.

Zijnde deze drie laatste Perceelen verhuurd tot het onthlooten der school en Kermiss 1862, om f 382.43 's jaars.

N° 14. 2 B. 34 R. 30 E. BOUWLAND, sectie C, n. 521. Verhuurd tot het onthlooten der school 1862, om f 164 's jaars.

N° 15. 5 B. 49 R. 50 E. BOUW. WEILAND en TEIN, sectie C, n. 554, 555, 556 en 558. Verhuurd tot het onthlooten der school en Kermiss 1862, om f 186.88 's jaars.

N° 16. 1 B. 13 R. 30 E. WEILAND, sectie C, n. 19. Verhuurd per jaar, om f 32 's jaars.

Allen breeder bij Balloten omschreven.

Informatie ten Kantore van voornoemde Notaris, terwijl de Veil-Conditiën acht dagen te vóór en ter veiling zullen liggen bij den Notaris J. ROELOFFS VALK te Nieuwer-Amstel.

Bij P. M. BAZENDIJK, te Rotterdam, wordt uitgegeven en is alom verkrijgbaar:

VERKLARING

VAN DEN
ZEE-BAROMETER EN THERMOMETER,

voor ZEELIEDEN,
door E. A. OSTERHOF,

gewezen Koopman en Kapitein — PRIJS 50 Cents.

ZIL-, WIND- EN STROOMKAARTEN
en ROUTE TABELLEN,

toegelicht door Dr. F. VAN GALLEN.
PRIJS f 1.

VERTREK der SPOORTREINEN:

Nederlandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amsterdam: 7.30, 11.40, 5.30, 6.30, 9.45 's morg. en 9.55 's av.

Amst. naar Rotterdam: 8.30, 11.30, 4.30, 7.30.

's Hage alleen n. Rott.: 8.30 's morg. en 8.40 's av.

Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.

Van Rott. naar Antwerpen en Breda: 10.15, 3.30, Dordrecht naar Rotterdam: 10.40, 3.30.

Breda naar Antwerpen en Rott.: 6.50, 12.35, alleen naar Antwerpen en Moerdijk: 5.20.

Antwerpen naar Breda en Rott.: 7.45, 12.35, alleen naar Breda en Moerdijk: 5.25.

Rhijn-Spoorweg.

Rott. n. Utr., Amst., Arnh.: 7.—, 10.—, 12.15, 1.30, 5.15, 7.15.

Amst. n. Utr., Rott., Arnh.: 7.20, 10.35, 12.30, 2.30, 6.—, 7.25.

Arnh. n. Utr., Amst., Rott.: 6.30, 9.45, 11.35, 12.30, 6.55.

Utr. n. Rott. 6.30. — Utr. n. Amst. 6.45, beide behalve Zondag.

Gedrukt en uitgegeven by

G. en C. A. van Roon,

te Rotterdam.

ROTTERDAMSCH E COURANT

van DINGSDAG 25 October 1859, N.º 254.

BINNENLAND.

's GRAVENHAGE den 24 October.

Heden middag heeft bij Z. M. den Koning een diner plaats.

De officieren der Russische marine, welke een paar dagen in de residentie hebben doorgebracht, zijn weder naar het Nieuwe Diep vertrokken.

In deze residentie zijn aangekomen en afgestapt aan het Hotel Paulez, de heeren mr. van Hulten, O. I. ambtenaar, en du Cloux, majoor bij het West-Indisch leger.

Men meldt dat aan de werkplaatsen van den Rijkse telegraaf eenige opzigtters zullen worden aange- steld. De aspiranten voor die betrekking moeten smidsbazen zijn en zullen vergelijkende proeven van bekwaamheid moeten afleggen.

Den derden November eerstkomende zal voor het Provinciaal Gerechtshof in Zuidholland teregtstaan een persoon, die reeds onderscheidene malen onder scherpreghers handen is geweest, en niet minder dan 36 jaren in het tuchthuis heeft doorgebracht. Het is zekere Ludewig, die de bewoonster van eene her- berg aan den Leidschen straatweg, waar hij was bin- nengedrongen, gedreigd had te vermoorden, doch na hevigen tegenstand te hebben ondervonden, het harenpand koos, en later alhier werd gearresteerd.

De Arrondissements-Rechtbank alhier heeft heden J. C. Posma veroordeeld tot eene gevangenisstraf van een jaar, ter zake van eenvoudigen diefstal, door het zich toeigenen van een zak van de postkar, bestemd voor de diligencie-onderneming van van Gend en Loos. De veroordeelde heeft volgehouden dien zak te hebben gevonden.

Ten gevolge der veelvuldige ziekten onder de militairen van het garnizoen, zijn zes wachtposten ingetrokken.

Zaterdag avond is in de Poten alhier, onder het toen gewoed hebbende hevige onweder, een man plot- seling nedergevalen en op de plaats doodgebleven.

Men verneemt dat nabij Loosduinen de bliksem zaterdag avond in een molen is geslagen. Gelukkig was men den brand spoedig meester.

Ook door den Pruisischen Gezant zijn aan de Scheveningsche visschers, die aan de redding van den Prins van Solm Solm hebben medegewerkt, geschenken in geld toegezonden.

ROTTERDAM den 24 October.

Bij den aanvang der heden avond alhier gehouden zitting van den Gemeenteraad stelde de Voorzitter voor, de bereids door den Raad vastgestelde ver- ordeningen tot gewijzigde heffing en invordering eener belasting op het gedistilleerd nog met een artikel aan te vullen, waarbij de bestaande belasting wordt ingetrokken, welk voorstel terstond werd goedgekeurd.

De Voorzitter berigtte daarna, dat een adres was ingekomen met dringend verzoek het reeds in deze vergadering ter kennis van den Raad te brengen. Het was een adres van den heer H. Nijgh, uitgever van de Nieuwe Rotterdamse Courant. Daarin werd gezegd, dat door de Nieuwe Rotterdamse Courant van het oogenblik af dat de zittingen van den Raad in het openbaar gehouden zijn steeds verslag gegeven is en dat in stede van eene halve publiciteit aan de verslagen dier zittingen steeds eene dubbele publiciteit is gegeven, namelijk beknopt in de Courant zelve en meer uitvoerig in het Bijblad, dat de uitgever over- tuigd is dat die verslagen steeds met onpartijdigheid zijn geleverd en dat men zich daarvoor vele offers getroost heeft, gelijk blijken zou uit het door de te benoemen speciale commissie in te stellen onderzoek. Zeer grievend was daarom het oordeel dat in de zitting van 11. donderdag avond door een lid van den Raad over de verslagen der couranten werd gevelde; hij sprak van eene halve publiciteit, dat de sprekers waren over- geleverd aan hetgene de couranten van het verhandelde geliefden te zeggen, en gewaagde bovendien van feiten, welke nog in den laatste tijd in een geheel verkeerd daglicht waren gesteld. De adressant mogt een zo- danige blaam niet laten kleven op de Nieuwe Rot- terdamsche Courant en haren verslaggever en achtte zich verplicht protest aan te teekenen tegen het door den bedoelden spreker in het midden gebrachte. Ten dien einde verklaarde de adressant te vertrouwen, dat het lid, hetwelk gezegde woorden uitte, wel zoo billijk, regtvaardig en loyaal zou willen zijn om te verklaren wie hij met zijne woorden heeft willen treffen: de Nieuwe Rotterdamse Courant of de Oude Rotter- damsche Courant, en wel met aanduiding der feiten.

Na de voorlezing van het adres verzocht de heer Hubrecht het woord. Naar aanleiding van dat adres zou hij de leden een oogenblik moeten ophouden. Hij zette op den voorgrond, dat hij volkomen onge- houden was te spreken over de feiten in het adres vermeld; hij beriep zich op het regt, volgens hetwelk hij aan niemand verantwoording schuldig was van hetgene hij in het belang der gemeente in de zittingen van den Raad sprak; dat regt was hem bij de wet gewaarborgd. Daar hij echter gaarne steeds ieder gaf wat hem toekwam, zou hij op het 11. donderdag door hem gesprokene terugkomen. Hij verklaarde nu dat de door hem geuite woorden niet gedoeld hadden op het verslag dat de Nieuwe Rotterdamse Courant van de zittingen van den Raad levert, maar op het verslag van de Rotterdamse Courant.

[Het doet ons leed, dat de heer Hubrecht, die zoo bereid was aan het verzoek van den uitgever der Nieuwe Rotterdamse Courant te voldoen, en dadelijk verklaarde dat hij niet de N. R. C. had willen treffen, het voornaamste gedeelte van het verlangde antwoord vergat (?), namelijk de aanduiding der feiten. Dat was niet billijk, dat was niet regtvaardig, dat was niet loyaal! Had de heer Hubrecht de feiten aange- duid, welke wij volgens hem in een verkeerd daglicht hebben gesteld, dan ware verdediging van onze zijde mogelijk geweest, dan hadden wij een beroep kunnen doen op het oordeel van hen die oor- en ooggetuigen van die feiten geweest zijn. De heer Hubrecht zal eene zoo ernstige beschuldiging toch wel niet op ons willen laten rusten zonder de gronden van die beschuldiging aan te wijzen. Hij zal toch geen mis- bruik willen maken van zijn regt, dat hij aan nie-

mand verantwoording verschuldigd is van hetgene hij in de zittingen van den Raad spreekt. Wij ver- trouwen derhalve dat hij alsnog de feiten zal willen aanwijzen waarop zijne beschuldiging rust.]

In deze zitting werden verder de beraadslagingen voortgezet over de gemeente-begroting, van welke discussien wij in een volgend N.º verslag geven. Morgen avond wordt met de behandeling der be- groting voortgegaan.

De Burgemeester en Wethouders van Rotterdam hebben bekend gemaakt, dat in hunne vergadering van 21 dezer is vastgesteld het volgende

BESLUIT, betreffende het berijden van de Keizerstraat en Weezenstraat.

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam, Gezien art. 18 van de verordening op het rijden te Rotterdam van den 28 februarij en 27 maart 1856 en afgekondigd 16 april 1856 (Gemeenteblad n.º 7) zoo als dat artikel nader is gewijzigd bij de verordening, vastgesteld 28 en afgekondigd 29 mei 1857 (Gemeente- blad n.º 25).

In aanmerking nemende dat het, in verband tot de verstrating van de Keizerstraat en van de Weezen- straat en van de in die straten geleide verhoogde voetpaden, noodig is omtrent het berijden van die straten bepalingen te maken:

BEPALLEN:

De Keizerstraat en de Weezenstraat mogen met geene voertuigen, hoe ook genaamd, met paarden gespannen en ook met geene paarden voor sleden gespannen of met losse paarden bereden worden.

En zal deze bepaling op de gebruikelijke wijze worden afgekondigd en in het Gemeenteblad worden geplaatst.

Zij vermeenen tevens de belanghebbenden te moeten opmerksaam maken, dat op de overtreding van deze bepaling de straffen toepasselijk zijn bij art. 86 der verordening vermeld.

Aanstaanden donderdag des middags ten 2 ure zal de Tweede Kamer eene openbare zitting houden, waarin naar men verneemt, de dag der beraadslaging zal worden vastgesteld van het ontwerp van wet betrekkelijk de spoorwegen.

Bij Zr. Ms. besluit is tot auditeur bij den schutters- raad van het 2de bat. 2de afd. rust. schutterij in de prov. Gelderland benoemd L. F. W. baron van Brakell Doorwerth.

Bij Zr. Ms. besluit is de heer A. Salvetti benoemd tot Nederlandschen consul voor de provincien Valencia en Murcia, om te residieren te Alicante.

Bij Koninklijk besluit is, op het daartoe door hem gedaan verzoek, aan den met verlof hier te Lande aanwezigen luit.-kolonel van het korps der genie en sapeurs van het leger in Nederlandsch Indië W. A. J. van Krippendorff een eervol ontslag verleend uit Zr. Ms. militaire dienst, onder toekenning van pensioen.

Het Staatsblad n.º 105 bevat een Koninklijk be- sluit van den 16 dezer, tot onteigening ten al- gemeenen nutte in het publiek belang van den Staat van percelen in de gemeente Numansdorp, welke bezit ten behoeve van den vestingbouw vereischt wordt tot het maken van een verdedigingswerk aldaar. Al de ter onteigening aangewezen percelen staan ten name van de ambachtsheerlijkheid van Cromstrijen.

Bij beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken is de vergunning voor eene stoombootdienst tot vervoer van reizigers en goederen van Amsterdam naar Mannheim en Ludwigshaven en terug, vroeger verleend aan de heeren J. J. van der Maaden en A. J. Cnoop Koopmans, te Amsterdam, overgeschreven ten name van de Stoomscheepvaartrederij op Mannheim en Ludwigshaven, gevestigd te Amsterdam, onder directie van gemelde heeren als boekhouders-directeuren.

Van wege het Departement van Finantien is mede- gedeeld de volgende opgave van de op 15 dezer in de onderstaande entrepôts aanwezige hoeveelheden ruwe suiker: Amsterdam ƒ 14,267,860; Rotterdam ƒ 10,774,979; Schiedam ƒ 1,591,470; Dordrecht ƒ 827,129; Middelburg ƒ 1,447,273; totaal ƒ 28,908,711.

Het volgende is ons ter plaatsing toegezonden: De commissie in Zuidholland tot het afnemen van de examens volgens de wet op het Lager Onderwijs heeft hare vierde zitting, sedert de invoering der nieuwe wet, gehouden van den 10den tot en met den 21sten oktober.

Wat de cijfers betreft, is dit de uitslag geweest:

A. In de vakken van het gewoon lager onderwijs:	Geta- cand.	Toe- gel.	Af- gew.
Hoofdonderwijzers	19	4	15
Hoofdonderwijzeressen	5	4	1
Hulpdonderwijzers	43	27	16
Hulpdonderwijzeressen	27	18	9
Huisonderwijzeressen	1	0	1

B. In de vakken van het meer uitgebreid Lager Onderwijs:

a. Voor het onderwijs in de beginselen der kennis van de levende talen:

In de Fransche taal:
Onderwijzers 23 5 18
Onderwijzeressen 15 9 6

In de Engelsche taal:
Onderwijzers 18 10 8
Onderwijzeressen 9 6 3

In de Hoogduitsche taal:
Onderwijzers 11 4 7
Onderwijzeressen 5 4 1

b. Voor het onderwijs in de beginselen der wiskunde:
Onderwijzers 8 5 3

c. Voor het onderwijs in het teekenen:
Onderwijzers 2 2 0

d. Voor het onderwijs in de handwerken voor meisjes:

Onderwijzeressen 7 7 0

C. Voor het verder voortgezet onderwijs, volgens art. 72 der Wet:

a. In de levende talen:

Fransch:
Onderwijzers 1 0 1
Engelsch:
Onderwijzers 2 1 1

Hoogduitsch:
Onderwijzers 1 0 1

b. Natuurkunde:
Onderwijzers 1 0 1

Wiskunde:
Onderwijzers 1 1 0

Weder is het examen voor de acte van hulponder- wijzer het eenige, dat met de vorige vergeleken kan worden. In juni 1858, zijn van de 75 candidaten 35 afgewezen, dus 46.6 ten honderd; in oktober, van 50 candidaten 22; dus 44 ten honderd; in mei 1859, van 61 candidaten 26; dus 42.6 ten honderd; ditmaal, van 48 candidaten 16; dus 33.2 ten honderd.

Ook ditmaal heeft die verhouding haren geregel- den tred van vooruitgang behouden. De cijfers doen echter ook weder hier wel de waarheid, doch niet de geheele waarheid kennen. Het examen heeft ja doen zien, dat er zich niet zoo velen hadden aan- gemeld, die volstrekt onbekwaam waren, zoo als de vorige malen plaats had, en daardoor is, zoo als uit de cijfers blijkt, het getal afgewezenen betrekkelijk gering; doch de opgegevene getallen kunnen, zon- der nadere toelichting, de bekwaamheid der toege- latenen niet aan den dag brengen. Daarop valt nu ditmaal niet zeer te roemen; de gunstige teekenen van vooruitgang, die de vorige maal konden vermeld worden, waren nu slechts in zeer geringe mate aan- wezig. Buiten enkele gunstige uitzonderingen, faalden zelfs de toegelatenen in vele zaken, zoodat, al mogt men hen den gevraagden rang toekennen, meerdere wetenschap, en vooral een beter oordeel, bij hen wenschelijk blijft.

De voor den onderwijzer noodzakelijkste kundig- heden waren juist diegene, die den meesten ontbrak- ken. Hunne kennis van de taal en rekenkunde was zeer gering; en dit geldt zowel voor het examen voor den rang van hoofdonderwijzer, als voor dat van hulponderwijzer: dit was immers de voornaam reden, waarom zoo weinigen er in slaagden, om de acte van hoofdonderwijzer te bekomen. De oorzaak van die geringe wetenschap lag kennelijk in onoordeelkundig werken. De geringste omzetting van de woorden eener zinsnede deed den meesten onderwerp en voor- werp geheel uit het oog verliezen; zij lieten b. v. staan, „zijne (n) plannen werden den bodem inge- slagen.“ En de oorzaak van het kwaad was niet ver te zoeken: er was weder kennelijk te weinig werk gemaakt van de studie der verschillende redeelende: de verwarring van bijwoord en bijvoegelijk naam- woord, en bijwoord en voegwoord behoorde daardoor weder tot de gewone verschijnselen.

In de rekenkunde bleek het zeker, dat velen zich de aanmerkingen, bij vorige examens medegedeeld, en ook in dit blad opgenomen, ten nutte hadden gemaakt, en dat vooral de geëxamineerden tot hulponderwijzers in de theorie vrij wel te huis waren; doch aan de toe- passing en het gebruik van de afgetrokkene waarheden in de school hadden de meesten nog niet veel gedacht. Dit bleek o. a. daaruit, dat velen niet in staat waren, voorbeelden op te geven, geschikt voor de verschil- lende klassen van eene lagere school; zelfs werd de vaardigheid om benoemde getallen met decimaalbreu- ken ter neder te schrijven, bij sommigen gemist.

De schriftelijke oplossing der wezenlijk niet moeije- lijke rekenvoorstellen liet, vooral bij de hoofdonder- wijzers, veel te wenschen over; bepaaldelijk weder ook wat de wijze van oplossing betreft. De hoofd- onderwijzers bleken ook weinig bekend te zijn met de eigenschappen en wijze van bewerking van magten en wortelgetallen, en daardoor wisten zij ook niet, hoe die kennis in de lagere scholen kan toegepast worden, hoewel zij hetgeen hun daarover werd mede- gedeeld spoedig begrepen. De oude klagt mag ook nu weder worden herhaald: de meeste konden geene goede bepalingen geven van de woorden en zaken, de kennis waarvan in elke wetenschap onmisbaar is. Het hier opgehangen tafereel zal menigene te sterk gekleurd schijnen; allen, die het examen bij- woonden, zouden zeker er nog eenige donkere tinten kunnen bijvoegen. De lezer verlieze echter niet uit het oog, dat de ruimte hier niet toelaat, om over het goede uit te weiden, dat ook nu aan den dag gekomen is. Veel meer nut wordt gesticht, de on- dervinding heeft het nu reeds geleerd, door eene aanwijzing van een enkel bestaand gebrek, dan door de uitbundigste algemeene loftuiting, al moge zij nog zoo verdiend zijn. Daarom maken wij hier nog opmerksaam op het gebrek aan paedagogische kennis, ook bij hen, die naar den hoofdonderwijzersrang dungen. Weder bleek het, dat het volgen van eene goede leerwijze bij de meesten meer het gevolg was van het werkzaam zijn in eene goede school, dan van zelfstandig onderzoek. Een b. v. kende de leerwijze van Prinsen niet, omdat hij in eene school onderwijs gegeven had, waarin, tot in den laatste tijd, het leesonderwijs nog volgens de spelmethode geschiedde. Te wenschen ware het ook, dat de aanstaande hoof- donderwijzer meer dan nu het geval is, eenige kennis van physiologie en gezondheidsleer trachtte te ver- krijgen, al ware het slechts om den ouderdom te kennen, op welken de hersenen van het kind eenige inspanning verdragen kunnen.

Bij het onderzoek naar de vorderingen van de can- didaten in de geschiedenis, bleek het ook nu al te zeer, dat het van buitenleeren van dorre chronolo- gische tabellen te veel de hoofzaak was geweest (en velen hadden het zelfs daarin niet ver gebragt), en dat de meesten bij vroegere tijdvakken waren blijven steken en verwaarloosd hadden de gebeurtenissen van latere dagteekening te bestuderen, zoodat o. a. zij veel te weinig wisten van de omwenteling in de vorige eeuw. Wat de geschiedenis der Nederlandsche letter- kunde betreft, zoo werd, overeenkomstig het pro- gramma, slechts eenige bekendheid met de voornaamste schrijvers en geschriften verlangd; doch zelfs de ge- ringste kennis daarvan ontbrak bij verreweg de meesten.

Van belang achten wij om hier nog te wijzen op de vele gebreken in de schoonschriften. Al moge aan de schrijfkunst thans minder tijd dan vroeger kunnen worden besteed, is het toch niet te veel ge- vergd dat de onderwijzer grondige kennis bezitte van minstens ééne goede schrijfmethode, en de vaardig- heid verkregen hebbe om die in praktijk te brengen. Het gebrek van oordeel openbaarde zich niet minder bij het examen in de wiskunde. Bij de geringste afwijking van den gang van het leerboek, raakten velen dadelijk fout, en misten zij ook daardoor de vaardigheid om vraagstukken op te lossen.

In de vreemde talen leverde het examen in het Fransch de minst bevredigende uitkomst op. De meesten hadden zich kennelijk geen denkbeeld ge- vormd van hetgeen van hen gevorderd zou worden; niet slechts eene oppervlakkige bekendheid met sommige taalregels, maar eene grondige kennis van dezulke, die elk onderwijzer kennen moet. Bijna niemand had er aan gedacht, dat ook het taal- eigen zoo bestudeerd moet worden, dat een niet te moeilijk stuk in het Nederlandsch getrouw kan worden vertaald. Met de vertalingen in het Fransch zag het er nog erger uit. Van daar de hoogst on- gelukkige uitslag. Het Hoogduitsch en Engelsch was, in het algemeen gesproken, beter bestudeerd; vooral bleek het, dat de noodzakelijkheid begrepen was, om in de syntaxis van het Hoogduitsch geen volslagen vreemdeling te wezen. Jammer slechts, dat het ook hier bij velen met de toepassing van het geleerde minder goed gesteld was, zoodat zij moesten afge- wezen worden.

(D. v. 's Gr.)

Beroepen tot predikant bij de Hervormde gemeente: te Wittewierum (Groningen) ds. J. de Raadt Offerhaus, pred. te Thesinge; — te Warfhuizen (Groningen) ds. C. Meijer, pred. te Norg.

Laatstl. zaterdag avond, omstreeks negen ure, woedde boven de stad Brielle een vreeselijk onweder, met dat gevolg dan ook dat de bliksem insloeg in de Gereformeerde kerk. In een oogenblik was de geheele bevolking op de been en snelden er van alle kanten spuiten toe, terwijl ook de schutterij en het garnizoen spoedig zich op de plaats des onheils be- vonden. Gelukkig was men den brand weldra meester en heeft hij slechts eenig houtwerk in het dak der kerk kunnen vernielen. Het zal bij een ieder ver- wondering baren dat er zich op den toren, aan dit kerkgebouw verbonden, nog geen bliksemafleider be- vindt en althans nu de hoop doen ontstaan, dat er in dit gebrek spoedig zal voorzien worden.

11. donderdag werd in het oude regthuis van Rijsoord aanbesteed het bouwen van een nieuw school- lokaal en het veranderen van het oude in eene onder- wijzerswoning. Aannemers zijn A. van Gamenen te Strijen en J. de Geus te 's Gravedijk, voor ƒ 6375. De hoogste inschrijving was ƒ 8600. Opzigtter over het werk zal zijn H. Buzing te Nieuw-Lekkerland.

Te Woudrichem is men reeds begonnen naar de houting te visschen, doch de vangst is nog zeer schraal. Men betaalt voor die enkele, welke gevangen worden, een dubbeltje het stuk. Als de vangst goed wordt, moet de prijs tot 3, 4 of 5 centen dalen.

Men verneemt dat de heeren Modderman en Livoir aan den hoogleraar van den Boon Mesch zijn toegevoegd tot verbetering en uitbreiding van het onderwijs in de scheikunde aan de Leydsche Hooge- school, en om mede werkzaam te zijn in het nieuw gebouwde Chemisch Laboratorium.

Sedert den 14 dezer zijn te Leyden als door de cholera aangetast opgegeven 115 personen, waar- van 65 liders zijn overleden. In het ziekenhuis in de Lakenhal bevinden zich 25 zieken.

Het H. G. of armen wees- en kinderkuis te Leyden heeft ook een legaat van ƒ 1000, vrij van het regt van successie, van jonkvrouwe H. J. de Kempnaer ontvangen. Aan verscheiden andere in- stellingen van liefdadigheid moeten insgelijks giften vermaakt zijn.

Eergisteren had te Sloterdijk de publieke aan- besteding plaats van het bouwen van een gemeente- huis aldaar, welk werk is aangenomen door den heer A. Steenwijk, mr. timmerman aldaar, voor ƒ 7100.

Eergisteren avond omstreeks acht ure, na een zeer onstuimigen dag, ontlastte zich boven de gemeente Schagen een hevige onweder, vergezeld van regen, hagel en sneeuwregen; het weêrlicht was zeer hevig en de knallende donderslagen volgden onmiddellijk; ten gevolge hiervan is omstreeks ten half negen ure de meelmolen, staande op een uurtje afstand van Schagen, in het dorp de Oudesluis, door den bliksem getroffen en geheel afgebrand. De molen was bewoond door het gezin des molenaars, bestaande uit man, vrouw en vier kinderen, die ongedaerd zijn gebleven; door de spoedige werking der aangerukte brandspuit van de Schagerbrug, en het beleid der directie der spuit, heeft men verdere onheilen kunnen voorkomen. Deze kolossale molen, die naar men verneemt, in eigendom toebehoorde aan den heer Reus Kaan, was tegen brandschade verzekerd.

Als iets zeldzaams wordt gemeld dat zich op Texel, in de omstreken van het dorp den Hoorn, witte zwaluwen ophouden: zij hebben roode oogen en worden onder de gewone zwaluwen waargenomen; men heeft er echter slechts drie gezien.

Uit Vlieland schrijft men dat de havenhoofden die zooveel gekost hebben, op 20 dezer zijn wegge- zakt, ten gevolge waarvan de vooruitzigtten voor dat eiland zeer treurig zijn: waar men tot heden bezig was de haven uit te diepen, staat thans 70 palm water.

Uit de gemeente Koewacht schrijft men: Aan- gezien in deze gemeente de longziekte onder het rundvee is ontdekt, hebben heeren Gedeputeerde Staten der provincie Zeeland verklaard, dat de omliggende gemeenten St. Jan Steen, Overslag en Axel moeten beschouwd worden als van de longziekte onder het rundvee verdacht te zijn. De Gemeenteraad van Axel heeft uit dien hoofde goedgevonden te bepalen, dat geen rundvee zal toegelaten worden op de veemarkt, welke aldaar op den 25 dezer moet plaats hebben.

Men is sedert eenigen tijd bezig om het zoo- genaamde Heusdensche gat of de Heusdensche Maas uit te diepen, waartoe, gelijk onlangs gemeld is, eene

lijks subsidie werd verleend. Algemeen zal men zich erheugen als dit werk voltooid zal wezen, daar de root, bij het bestendige lage water, steeds te Wijk, oms te Andel moet blijven liggen, en dit groot ongerief geeft voor reizigers en goederen, die voor Tilburg of andere plaatsen bestemd zijn.

Eene afschuwelijke misdaad heeft j. l. Donderdag in een bosch onder de gemeente Heythuizen, in de provincie Limburg, plaats gehad. Een meisje, nauwelijks 15 jaren tellende, is, nadat het eerst met handen en voeten aan een boom gebonden was, op de laagste en dierlijkste wijze mishandeld. De verneende dader van dit gruwelstuk, zijnde een wildtrooper uit Nederweert, is op aanwijzing van het eugdig slagtoffer door de politie gearresteerd, en naar het huis van arrest te Roermond overgebracht.

De eerste luitenant F. K. J. Kraat, van het corps ingenieurs, mineurs en sappeurs, te Venlo in garnizoen, is verplaatst naar de vesting Groningen.

Men leest in de Arnhemse Courant: Reeds vroegtijdig was gisteren het kerkgebouw der Ev.-Luthersche gemeente ter dezer stede met eene talrijke menigte bezet, ook van verschillende andere gezindheden, om getuige te zijn van de feestelijke herinnering van de vijf en twintigjarige evangeliebediening in deze gemeente van haren geliefden leeraar ds. A. J. Schröder. Na de plechtige feest- en leerrede, naar aanleiding van I Thessaloniëns III, v. 8 rees de geheele gemeente op, om staande haren beminden leeraar den heilwensch, vervat in vers 2 en 4 van het 343e gezang der Ev.-Luth. gemeente, toe te zingen. Blijkbaar was de beminde leeraar door deze plechtige ontboezeming niet minder als velen der vergadering getroffen.

Onnoodig is het te zeggen dat het den hooggeachten leeraar bij deze gelegenheid aan veelvuldige blijken van liefde en achting, zoo uit zijne gemeente als daarbuiten, niet heeft ontbroken.

Van den 15 november e. k. tot ultimo maart 1860 zal te Nijmegen gedetacheerd worden van het 1ste regiment dragonders uit Arnhem 1 officier en 25 manschappen (allen bereden), ten einde gedurende dien tijd aan de officieren van de onbereden wapens, aldaar in garnizoen, onderricht in de rijkstent te geven.

Den 6 november e. k. zal te Rotterdam, aan boord van het schip Jason, gezagvoerder J. H. Lammerts van Bueren, embarkeren een detachement suppletie-troepen, ter sterkte van 160 manschappen, ten einde naar Oost-Indië te worden overgebracht, en zulks onder kommando van den luitenant-kolonel der infanterie van het Oost-Indische leger W. E. Kroesen, die van verlof terugkeert, en onder medegeleide van den tweede luitenant der infanterie E. Heck en den 2den luit. van het korps der genie en sappeurs C. Krabbe, beiden van het Oost-Indische leger, alsmede van den officier der gezondheid der 3de klasse A. Ledeboer, en den apotheker 3de kl. A. J. H. Kieven, van gemeld leger.

In de l. donderdag gehouden Raadsvergadering te Hardenbergh is ingekomen het rapport der commissie, ingesteld ter beantwoording van de bekende vragen van heeren Gedeputeerde Staten. Het luidt hoofdzakelijk als volgt: 1. De 144 bunders zandgrond, door S. Bromet c. s. verdeeld, zullen gebruikt worden volgens het Raadsbesluit van 17 september 11., en de overige 96 bunders veengrond zullen worden genomen, mede uit die door bovengemelden in der tijd verdeeld. 2. De kosten der gevoerde procedures van beide partijen belopen de som van f. 6,944.04 (waaronder echter nog eenige posten voorkomen die geen betrekking tot de voormalige commissie en het gemeentebestuur hebben). 3. De bedoeling van den Raad is, om den mars te verhuren en de opbrengst daarvan in de gemeentekas te doen komen, zoodat de bepalingen ten dien opzichte voor alle ingezetenen van gelijken aard zouden zijn. 4. Alle gerechtigde burgers tot de markte, binnen de gemeente woonachtig, zijn als zoodanig bekend, terwijl aan hen, die zich buiten de gemeente gevestigd hebben, nimmer regten zijn toegekend, en deze dus bij den afloop niet in aanmerking kunnen komen. 5. Wanneer die afkoop is tot stand gekomen, zal, voor zoover bekend is, niemand met grond eenige regten in de markte kunnen doen gelden, tenzij dat de burger-dochters met niet-burgers geluud aanspraak mogten doen gelden op grond, dat aan haar vroeger altijd is vergund geworden het burgerregt voor de halve koopsom te koopen. Hieromtrent wordt voorgesteld, om aan genoemde burger-dochters ieder 1 bundel grond te doen toekennen, hoewel dit als eene gunst, niet als een regt moet worden beschouwd.

Aangaande het adres van ingezetenen, waarin deze klagen over het Raadsbesluit van 6 september 11., om aan ieder burger 2 bunders grond af te staan, is door de commissie geantwoord, dat dit adres haar zeer vreemd voorkwam, daar eenige adressanten in de laatste jaren nog pogingen hebben aangewend, om zich, daar zij met burger-dochters waren gehuwd, voor de halve som het burgerregt te verschaffen. Zouden adressanten, zoo die pogingen waren gelukt, het strijd met de regtvaardigheid noemen, dat zij nu schadeloosstelling ontvingen voor den afstand van hun gekocht regt? Verder zijn adressanten met zich zelve in tegenspraak, daar zij aan het hoofd van het adres de gerechtigde burgers evenmin voorregten op de markte toekennen, als op de gemeentekas, terwijl zij later erkennen, dat er werkelijk aankoop van regten in de markte heeft plaats gehad.

Li. vrijdag nacht brak te Wijler, even over de Pruisische grenzen, brand uit in het huis genaamd Smorenberg, bewoond door J. Derks, en toebehoorende aan de weduwe Roeloffs, welke brand zoo snel toenam, dat het achterhuis, met eene menigte granen en al wat het bevatte, spoedig in de asch werd gelegd. Uit het voorhuis, dat voor het grootste gedeelte is behouden, heeft men nog veel kunnen redden.

Van Zr. Ms. Consul te Pernau is ontvangen het volgende verslag aangaande de uitkomsten van den oogst in die streken. De rogge heeft wat de hoeveelheid betreft een tamelijk goed beschoot opgeleverd; het gewigt kan gemiddeld op 117 a 119 pond gerekend worden. De gerst heeft een rijken en schoonen oogst gegeven; het gewigt is gemiddeld op 104 a 105 pond te schatten. Haver, ofschoon minder rijkelijk dan de gerst, is echter, zoo wat kwaliteit als wat kwantiteit betreft, voldoende uitgevallen; het gewigt is onstreeks 75 a 80 pond. Tarwe wordt weinig verbouwd, doch is mede voldoende uitgevallen. Bijzonder rijk is de oogst van vlas, welke in kwaliteit en kwantiteit sedert vele jaren niet geëvenaard is. Ten gevolge van het gunstige weder is echter dit gewas meer in de fijne kwaliteiten uitgevallen en de gewone kwaliteiten zullen moeilijker dan anders te verkrijgen zijn. Het lijnzaad is ten gevolge van den vroege oogst ten deele fijn van korrel, bont en iets lichter dan verleden jaar; de hoeveelheid is echter zeer voldoende. Hennep, die in deze streken weinig geteeld wordt, is mede goed en rijk uitgevallen. Aardappelen zijn buitengewoon goed gelukt en van de ziekte verschoond gebleven. Hooi heeft van de droogte een weinig geleden, doch over het geheel is ook hiervan de oogst vrij wel gelukt. — Aangaande den oogst op het eiland

Oesel wordt gemeld: Tarwe leverde in opbrengst en hoedanigheid een voldoende oogst: gewigt 130 a 132 w. Rogge levert slechts een middelbaren oogst: de hoedanigheid laat echter bij een gewigt van 118 a 122 w niets te wenschen over. Van gerst is zeer weinig geoogst, de kwaliteit is bij een gewigt van 108 a 110 w voldoende. Ook haver heeft slechts zeer weinig uitgeleverd; ook de kwaliteit is minder voldoende bij een gewigt van 68 w. Aardappelen leveren eene ruime opbrengst en schijnen gezond van vrucht te zijn.

Zr. Ms. schroefstoomschip het Loo, command. luit. t. z. 1ste klasse J. van Gogh, van het Nieuwe Diep naar Java, heeft den 13 dezer van Cadix de reis voortgezet.

Blijkens eene mededeeling van Zr. Ms. consul te Smyrna, van den 8 oktober jl., is de quarantaine opgeheven welke aldaar gesteld is geweest, daar de vrees voor besmetting uit Beyruth was geweken.

Van Curaçao schrijft men aan de U. C. den 8 september:

„Algemeen koesterde men hier de hoop, dat de emancipatie der slaven nog in dit jaar zou zijn tot stand gekomen; nu men zich daaromtrent al weder teleurgesteld ziet, moet er streng worden gewaakt tegen ontvlugting der slaven naar Venezuela, die reeds zoo langen tijd en zoo dikwijls van hunne aanstaande vrijheid hebben hooren spreken dat zij er geen geloof meer aan hechten, en dus alle pogingen in het werk stellen om te ontvlugten. Meestal gaat zulks van het grootste gevaar voor hun leven vergezeld, daar zij dikwijls van zeer gebrekkige vaartuigen gebruik maken om de overkust te bereiken.

„In de republiek Venezuela woeden de burgeroorlogen steeds voort, zoodat vele ingezetenen het Land verlaten en zich tijdelijk hier en elders vestigen. Er bevinden zich thans verscheidene uitgeweken families hier; de levensmiddelen worden daardoor zeer duur en voornamelijk de Hollandsche provisies schaarsch, daar er met het Moederland weinig handel wordt gedreven. Zelfs ziet men hier geen Nederlandsche muntspieciën. Het circulerend medium bepaalt zich tot allerlei vreemde munt en bankpapier. Voor Nederlandsche munt wordt eene agio van 8 pCt. en voor wissels meer dan 9 pCt. agio betaald; men verwacht algemeen dat die in het najaar nog hooger zal opgevoerd worden.

„Ten gevolge der onlusten in Venezuela, is Zr. Ms. schoener Schorpioen, komm. luit. ter zee 1 kl. van Moorsel, den 9 augustus derwaarts vertrokken, omdat eenige vreemde kooplieden van La Guayra bij het Gouvernement alhier om een oorlogschip hadden gevraagd, daar La Guayra in handen der federalisten was gevallen. De generaal Aguado had de stad op den 1 augustus met ruim 200 man troepen van den kolonel La Plaza zonder slag of stoot genomen. Het garnizoen dat uit 300 man bestond had zich terstond voor de federatie verklaard en zich onder den generaal Aguado gesteld, die, na eene vergeefsche poging gedaan te hebben, om Caracas te overmeesteren, overal in de straten der stad barrikades deed opwerpen, om zich tegen een aanval der Gouvernmentstroepen te kunnen verdedigen. Op den 19 augustus maakte zich generaal Aguado met 40 man troepen van eene ter reede van La Guayra liggende Spaansche brik Galgo genaamd meester, en zond den kapitein en de equipage, na eerst de Spaansche vlag beleedigd met voet te hebben getrapt, aan wal. Deze begaven zich naar den Spaanschen consul, die, daar er een Nederlandsch oorlogschip ter reede lag, bij den Nederlandschen vice-consul hulp verzocht, zich aan boord van Zr. Ms. schoener de Schorpioen onder bescherming der Nederlandsche vlag stelde en den komm. bijstand verzocht, om de Spaansche brik Galgo terug te vragen. De komm. der Schorpioen eischte nog dienselfden avond de brik van den generaal Aguado op en nam haar onder zijne protectie. Den 20 augustus werd er reeds tot de teruggave besloten. hetgeen nog dienselfden dag plaats had. Den 29 augustus kwam de Spaansche oorlogsbrik Palayo ter reede van La Guayra, waarop de Schorpioen naar hier terug keerde.

„La Guayra is thans weder in handen van het Gouvernement.

„Eergisteren is Zr. Ms. schoener de Schorpioen weder naar Porto Cabello en La Guayra gezeld, vermoedelijk om een paar Curaçaosche schoeners op te eischen, die door de Venezuelanen zijn aangehouden.

„De Curaçaosche kooplieden weten van de onlusten te Venezuela voordeel te trekken, daar zij al de partijen van trekwapens en ammunitie, ja zelfs van oorlogschepen voorzien.”

Verslag omtrent den Oogst in de provincie Zeeland.

De veldvruchten werden, onder gunstige omstandigheden, ten behoorlijke tijde in den grond gebracht, kwamen goed op en leden, voor zoover die met den winter in den grond waren, weinig of niet van de koude. De verwachting, die men in het voorjaar omtrent den landbouw in het algemeen koesterde, was dan ook buitengewoon gunstig en zij heeft zich tamelijk wel verwezenlijkt.

„Dat de uitkomst niet geheel aan de verwachting heeft beantwoord, is toe te schrijven aan de zware regens in juni, vergezeld van hevigen wind, en in sommige streken van het gewest van hagel, welke aan vele vruchten nadeel hebben toegebracht, doordien het stroo, dat door den weelderigen groei lang maar slap was, zich daardoor heeft gelegerd, hetgeen de verdere ontwikkeling van de plant en het graan belemmerd heeft.

De tarwe, steeds het hoofdvooitbrengsel van den Zeeuwschen landbouw, mag dan ook als slechts redelijk gelukt worden beschouwd. Moge al de opbrengst niet onbevredigend worden genoemd, de hoedanigheid laat daarentegen te wenschen over. De korrel is klein, smal en weinig meerkijk. Ook klaagt men, hoewel weinig, over karkoren. Men schat de opbrengst gemiddeld op 22 mud den per bundel.

Rogge wordt, hoewel meer algemeen dan vroeger, behalve in de voormalige 4de en 5de districten bij geen groote hoeveelheden verbouwd. Men is over deze vrucht tamelijk wel tevreden. Wel heeft zij door de vroege droogte en de daarop gevolgde zware regens geleden, maar zij heeft veel stroo geleverd en de opbrengst is redelijk te noemen. De korrel is echter smal en niet zwaar. De opbrengst kan gemiddeld op 24 mudden per bundel gerekend worden.

De wintergerst heeft over het algemeen nog meer dan andere vruchten geleden, zoo van de zware regens als van den wind; het stroo, te dier tijd reeds zeer lang, was daartegen niet bestand en is de plant daardoor geveld geworden, waardoor de ontwikkeling is belemmerd, ten gevolge waarvan zoowel het beschoot als de hoedanigheid van het graan te wenschen overlaet.

Over de zomergerst is men meer tevreden; het stroo is kort en daardoor staande gebleven, en de korrel redelijk zwaar.

De opbrengst schijnt gemiddeld op 29 mudden voor de wintergerst en op 28 mudden voor de zomergerst per bundel te kunnen worden geschat.

De haver is vrij algemeen goed geslaagd, en is meer verbouwd dan in vroegere jaren. Het graan is, met enkele uitzonderingen, zwaar en blank, en de opbrengst van stroo voldoende, zoodat men aanvankelijk over deze vrucht tevreden is. De opbrengst wordt geschat op 53 mudden per bundel.

Over het algemeen heeft men in vele jaren niet zulke goede uitkomsten van den koolzaad-bouw gehad als bij den tegenwoordigen oogst. De verwachtingen, die men omtrent dit gewas heeft gekoesterd, hebben zich vrij algemeen verwezenlijkt; de korrel is olierijk en, daar het dorschen, dat in dit gewest zoodra de korrel daartoe geschikt is op het veld geschiedt, door goed weder is begunstigd, goed droog binnen gekomen.

Het vermelde, hoezeer voornamelijk op het winterkoolzaad van toepassing, kan ook van het zomerzaad gezegd worden, hetwelk echter weinig is verbouwd. De opbrengst wordt gezegd 26 mudden per bundel te hebben bedragen.

Hoezeer de vrij hevige warmte den aanslag van den tweeden bloei verhinderde, zijn de paardenboonen nogtans zeer goed geslaagd; het stroo groeide tot meer dan gewone lengte en is goed met vrucht bezet geweest. De opbrengst zoo van stroo als van boonen meent men bevredigend te zullen zijn; men rekent van de laatste 22 mudden per bundel te zullen oogsten.

Witte, bruine en duivenboonen, vooral de laatste, worden over het algemeen weinig, en bijna niet in de voormalige 4de en 5de districten en in het eiland Noordbeveland verbouwd. Zij ontwikkelden zich na den uitzaai aanvankelijk langzaam. De droogte in mei deed ze een dor aanzien hebben; doch de regen in juni herstelde ze veel, zoodat men eene bevredigende opbrengst er van verwacht, ook van stroo. Men denkt aan eene opbrengst van 21 mudden boonen per bundel.

De erwten zoowel de witte of gele en graauwe (die in de provincie weinig worden verbouwd) als de groene hebben, ondanks de hitte, die eene te vroege rijpwording veroorzaakte, en hetgeen van invloed is geweest op de opbrengst, toch aan de goede verwachting, die men van dit gewas koesterde, beantwoord. Ook het stroo, door geen ongedierte bezet, is geschikt voor veevoeder. Het beschoot rekent men dooreen op 23 mudden per bundel, van goede hoedanigheid.

De aardappelen laten over het algemeen te wenschen over. In de maand juni, op halven wasdom, werd meer algemeen dan in het vorige jaar de bekende ziekte waargenomen, en hoezeer deze zich meestal tot het loof bepaalde en de knol daarvan bevrijd bleef, is dit toch oorzak geworden dat de aardappel onvolwassen en dus klein is gebleven, terwijl vooral op het eiland Walcheren veel wordt geklaagd over smakeloosheid van den knol. Op de opbrengst is het vroeg versterf van het loof van grooten invloed. Deze wordt zeer verschillend geschat, gemiddeld over de geheele provincie op 110 mudden per bundel, in het eiland Tholen, het minste, op 72 mudden, in het eiland Noordbeveland, het hoogste, op 139 mudden per bundel.

Van de graslanden meldt men niets dan goeds. Reeds in het begin van mei kon men deze voor beweiding in gebruik nemen. Zij bleven tot in juli rijk bezet. De daarna geheerscht hebbende droogte verminderde ze eenigzins, doch ze herstelden zich daarna weder.

De hooibouwen is uitzonderend goed uitgevallen, zoowel in opbrengst, gelijk men die in jaren niet heeft gehad, als wat de inzameling betreft, welke door goed weder werd begunstigd. Ook de hoedanigheid wordt geremd. Men heeft van 4500 tot 7000 pond hooi per bundel gewonnen.

Omtrent de Klaver zijn de berichten nogal verschillend. De opbrengst van de eerste snede wordt in sommige streken gunstig genoemd. In andere gedeelten der provincie, zoo als in het voormalig 4de district en in Schouwen, wordt de opbrengst slechts matig genoemd. Over de tweede snede oordeelt men vrij algemeen gunstiger, als belovende eene goede opbrengst.

De wortelgewassen beloven algemeen veel.

Onder de runderen in twee gemeenten deed de longziekte zich voor. Ten gevolge der op grond van het provinciale reglement ter voorkoming der longziekte bevolen en uitgevoerde maatregelen, werd de ziekte tot de aangetaste stallen bepaald, zoodat men ze thans als geweken mag beschouwen.

Onder ééne kudde schapen vertoonde zich klaauwzeer; deze ziekte, hoezeer toen geweken, heeft zich later weder geopenbaard en duurt onder de kudde nog voort.

Op één stal vertoonde zich bij de paarden de lenden-typus; verscheidene paarden zijn daaraan gestorven. Deze ziekte is nu geweken.

Onder de varkens, vooral in het voormalig 5de district, heerscht de vroegere ziekte en er heeft dien ten gevolge nog al sterfte plaats.

Overigens laat het vee over het algemeen niets te wenschen. Niettegenstaande het schrale voedsel gedurende den winter, kwam het gezond in de weide, alwaar het overvloed had.

Ofschoon men over het algemeen den tegenwoordigen oogst niet anders dan onder die van middelmatige vruchtbare jaren mag rangschikken, en men niet zoodanig hooge prijzen als wel enkele jaren vroeger voor de producten kan bedingen, schijnt de landbouwer reden tot tevredenheid te hebben, vooral bij vergelijking met den vorigen oogst, toen bijna alle peulvruchten zijn mislukt en de graslanden bijna geen voedsel voor het vee hebben opgebragt.

VERSLAG en PROGRAMMA van de XXXste Algemeene Vergadering der Maatschappij tot BEVORDERING DER TOONKUNST, gehouden te Amsterdam, den 11den October 1859, onder voorzitting van den Heer J. FOCK.

Behalve de beraadslagingen en besluiten, welke in de Handelingen dezer Vergadering breder zullen worden medegedeeld, heeft tot de werkzaamheden behoord:

A. Het herkiezen van de Heeren Dr. J. P. Heije (als Hoofdbestuurder Secretaris) en W. de Vos Jz. (als Algemeen Penningmeester).

B. Het berigt omtrent de benoeming van den Heer A. W. van Eeghen, tot Algemeenen Voorzitter voor het volgende jaar.

C. Het Verslag omtrent de uitbreiding der middelen van de algemeene instelling ter ondersteuning van hulpbehoevende Toonkunstenaars en hunne Betrekkingen, en het berigt, dat in het afgeloopen jaar zes Pensionarissen: eene Kunstenaars-weduwe en een Kunstenaar (door onherstelbare ziekte aangetast) in Zuid-Holland; twee Kunstenaars-weduwes in Noord-Holland; eene Kunstenaars-weduwe en een bejaard Kunstenaar (en later diens weduwe) in Utrecht, op kiesche wijze, de ondersteuning dezer stichting genoten hebben.

In verband met de instelling wordt herinnerd, dat eene algemeene Afdeling is opgericht, ten dienste van Kunst-vrienden en Kunstenaars, woonachtig in plaatsen, waar nog geen Afdeling aanwezig is, en die zich tot bevordering van bovengenoemd doel aan de Maatschappij als Leden wenschen aan te sluiten (contributie f. 7.50 s'jaars). Zij worden uitgenoodigd tot dat einde, of tot het bekomen van inlichtingen, zich met vrachtvrije brieven te wenden tot den Hoofdbestuurder Secretaris, Dr. J. P. Heije, Prinsengracht, AA, 611, te Amsterdam.

Tevens worden alle vrienden der kunst opgewekt door schenking of erfmaking bij te dragen tot de meer en meer noodzakelijk wordende uitbreiding van de middelen dezer Instelling.

D. Het Verslag omtrent de Muzikale Bibliotheek der Maatschappij, bevattende ruim tweeduizend vocale en instrumentale toonwerken (in partituur en stemmen) en geschriften van meer dan vijfhonderd der uitstekendste Componisten en Auteurs, kosteloos beschikbaar voor al de Afdelingen en door deze, voor al de leden der Maatschappij.

Hierbij wordt de wensch geuit, dat vele kleinere ja grotere plaatsen in ons Vaderland, reeds hierin een genoegzamen grond zullen vinden, om zich der Maatschappij als Afdelingen aan te sluiten, en daardoor voor hare Zang-Vereenigingen of Instrumentaal-Uitvoeringen kosteloos beschikking te verkrijgen over kunstwerken, welke zij anders niet dan met groote geldelijke opofferingen zouden leeren kennen en beoefenen.

Tevens wordt vermeld, dat van den nieuwen, met zorg bearbeiden Catalogus dezer Verzameling (dit jaar nog vermeerdert en verrijkt door onderscheidene aankopen en kostbare geschenken) de eerste Afdeling (al wat de Bibliotheek in voldoende getal Orkestpartijen en Zangstemmen bezit) het licht heeft gezien en, tegen betaling van 25 cents, verkrijgbaar zal zijn bij de Secretarissen of Penningmeesters der Afdelingen.

E. Het verslag omtrent de geldmiddelen der Maatschappij, waaruit blijkt, dat hare algemeene rekening in het afgeloopen jaar eene som beliep van f. 8772.90, met een batig slot van f. 45.29; dat haar Reserve-fonds bedraagt f. 45,300 2½ pCt., met een saldo van f. 43.46; dat het fonds der instelling tot ondersteuning van Kunstenaars, enz., een kapitaal heeft van f. 20,500 2½ pCt., in het afgeloopen jaar p. m. f. 800 aan de pensionarissen heeft uitgekeerd, en voor het volgende, met inbegrip van het uitkeerings kapitaal, een saldo aanbiedt van f. 1125.85; dat het fonds voor Muzijkfeesten aan bezit heeft f. 11,500 Certificaten 2½ pCt. Werk. Schuld en een saldo van f. 49.60; dat eindelijk het fonds ter uitgave van Nederlandsche toonwerken en voor de Bibliotheek aan kapitaal heeft f. 700 2½ pCt. en, na het besteden eener som van f. 1176.07, een saldo heeft van f. 135.95.

F. Het Verslag, omtrent het thans, in XII folio Deelen, voltooid zijn der uitgave van de Collectio operum Musicorum Batavorum Saeculi XVI (XXI deelen bezit de Maatschappij in handschrift). Deze twaalf deelen, op kosten der Maatschappij uitgegeven en 171 der uitzonderende schepingen van Nederlands oudste toondichters bevattende, zijn voor de Leden der Maatschappij tegen de helft van den gewonnen koopprijs verkrijgbaar gesteld.

De geheele collectie bevat thans 365 werken van 70 Componisten, en er is daardoor geene Bibliotheek ter wereld zoo rijk aan werken uit de vroegere Nederlandsche school, als die der Maatschappij; werken die tevens Neêrlands regt op de grondlegging der Westersche Toonkunst voldingend bewijzen.

G. Volgens wordt herinnerd, dat ten vorigen jare aan den Heer Frans Coenen (Amsterdam) bekrooning was toegekend voor Balladen; aan den Heer S. J. van den Bergh (s Gravenhage) de uitgelooftde onderscheiding voor Gedichten ter Compositie; aan den Heer G. Mordach (Nijmegen) eervolle melding en premie van f. 100, voor de Koorsinfonie: Onsterfelijkheid.

Wijders wordt besloten omtrent de volgende prijsantwoorden:

I. Nonetto. (Premie f. 125). II. a. Uns floss der rasche Strom, u. s. w. Simfonische Compositie (Karel V) voor Orkest enz. (Premie f. 300).

b. Die Seele spricht nur, u. s. w. c. Von der Sonne droben, u. s. w. III. Kwintet. (Premie f. 125).

d. (Frühlingsfantaisie) O Frühlingsmorgen, u. s. w. IV. Koren met Orgelbegeleiding. (Premie f. 100).

e. Dann nur mag der Ruhm, u. s. w. f. Looft den Heere, gij allen.

g. Il parait que la musique, etc. 1°, dat c, e en f niet in aanmerking kunnen komen; 2°, dat aan d wordt aangeboden eervolle melding; 3°, dat aan a en b (ofschoon zij ter bekrooning geen genoegzaam aantal Beoordeelaars op zich mogten verenigen) om t' verdienstelijke van hun arbeid wordt aangeboden: hoogst eervolle melding, en zij tevens worden uitgenoodigd met het Hoofdbestuur in overleg te treden over de beste wijze om hen behulpzaam te zijn in het ten gehoorde doen brengen van hun werk;

4°, dat g der bekrooning is waardig gekeurd. — En blijft bij de opening van het Naambriefje, dat de Maatschappij het Prijsantwoord g (Koren met Orgel), verschuldigd is aan den heer J. Worp. Organist te Groningen. Terwijl alzoo de Componisten van a, b en d beleefdelijk worden uitgenoodigd zich binnen veertien dagen bekend te maken bij dr. J. P. Heije te Amsterdam, zijn de onbekroonde prijsantwoorden, tegen vrachtvrije aanvragen en opgave der eerste en laatste maten, terug te bekomen bij den Algemeenen Secretaris, den Heer A. C. C. Vermeulen, te Rotterdam, door wien almede aan de desbegeerende Componisten op persoonlijk onderteekende aanvragen kosteloos wordt afgegeven een naamloos afschrift van de beoordeeling hunner werken.

H. Nog wordt herinnerd, dat als Prijsvragen, om te beantwoorden voor of op 1.° December 1859, zijn uitgegescreeven:

A. Albrecht Beiling, dramatische Compositie. Premie f. 200.

B. Historische Schetsen van Nederlandsche muzikale kunst in de XVIde eeuw. Premie f. 25 tot f. 200.

C. Metrische vertalingen van kleine, geestige buitenlandsche Zangspelen. Voor elk eene premie van f. 25.

I. Als nieuwe prijsvragen worden uitgeschreeven, om te beantwoorden voor of op ultimo april 1860:

a. Compositie voor Orkest, in het karakter van eenig Nederlandsch Gedicht. Premie f. 150.

b. Simfonische compositie voor blaas-instrumenten. (Duinzang van D. J. van Lennep). Premie van f. 100.

c. Metrische Vertalingen als bij C. Voor elk eene premie van f. 25.

d. Fantaisie voor Orgel. Premie f. 80.

e. Zes liederen voor mannen-kwartet en sopraan. Premie f. 80.

En om te beantwoorden vóór of op 1.° December 1860:

D. Dramatische Compositie (Israëls Uittoeg, Gedicht van J. P. Heije), voor Soli, Koor en Orkest. Premie f. 250.

K. Evenzoo worden bij herhaling de Nederlandsche dichters beleefdelijk uitgenoodigd, om bij de Maatschappij (telken jare vóór 1.° Maart) te willen inzenden Gedichten, geschikt ter muzikale compositie, in alle vocale kunstvormen; en worden zij heuschelijk opmerkzaam gemaakt op het Album n.° 10 (op vrachtvrije aanvragen voor elken dichter bij den Ondergeteekende verkrijgbaar) en op de denkbeelden, welke daarin ten dezen opzichte worden ontwikkeld.

Nog wordt bepaald:

1°. Dat aan de Afdelingen over het volgend jaar een crediet van f. 1100 wordt geopend, in mindering der Contributie, bij de wet vastgesteld — waardoor deze, als uitkeering aan de algemeene kas, tot op f. 3.34 per Lid wordt teruggebracht — en bovendien aan drie Afdelingen subsidien voor onderwijs worden toegekend.

2°. Dat een wedstrijd is vastgesteld tegen October 1860 voor jeugdige Toonkunstenaars (Zangmeesters en Zangmeesteressen) tot het verkrijgen eener driejaarlijksche toelage van f. 800 s'jaars.

3°. Dat in Augustus 1860 een luisterrijk Algemeen Muzijkfeest zal gehouden worden te Arnhem, en ten dien einde eene som beschikbaar wordt gesteld van f. 12,000.

De verdere bepalingen omtrent het bovengemelde zijn te vinden in de Handelingen dezer XXXste Algemeene Vergadering en wordt mitdien daar heen verzonden. Die Handelingen, behalve dat zij aan elk der Leden van de Maatschappij worden toegezonden, zullen kunnen verspreiden worden bij den Hoofdbestuurder Secretaris, bij den Algemeenen Secretaris der Maatschappij, alsmede bij de Secretarissen der bijzondere Afdelingen.

Behalve dat, zal gaarne door den Ondergeteekende aan elken Kunstenaar of Kunstvriend, die nadere kennis mogt wenschen te nemen van het doel en de werkzaamheden der Maatschappij, op vrachtvrije aanvragen kosteloos een Verslag daarvan worden toegezonden.

Op last der Maatschappij:

J. P. HEIJE, Hoofdbestuurder-Secretaris.

Gedrukt en uitgegeven bij

G. en C. A. van Reyn,

te Rotterdam.